

Budsjett 2020

**FOLLDAL
KOMMUNE**

@von steijern

Innhold

1. Forord	2
2. Innledning/sammendrag	4
3. Kommunens rammebetingelser.....	6
4. Generelt om kommunens drift.....	13
5. Rådmann	16
6. Skole.....	20
7. Barnehage.....	25
8. Helse, rehabilitering og omsorg.	28
9. Service og kultur.....	34
10. Teknisk, landbruk og utvikling.....	37
11. Interkommunale ordninger.....	40
12. Driftsstøtte fra kommunen	41
13. Investeringer	42
14. Investeringer, kommentarer til tiltakene.....	43

1. Forord

Budsjett er en plan for bruk av kommunens ressurser, og viser kommunens satsningsområder og prioriteringer. Planen skal bidra til at kommunen når sitt hovedmål:

Folldal kommune skal tilby riktige, gode og kostnadseffektive tjenester til innbyggerne, slik at den enkeltes rettigheter ivaretas. Folldal kommune skal være en skapende kraft for nyskaping og allsidig videre utvikling.

Budsjettet bygger på de valgte satsningsområdene i kommuneplanens samfunnsdel, slik at disse i så stor grad som mulig kan realiseres. Hovedmålene i gjeldene kommuneplan (samfunnsdel) er:

- Økt bolyst og tilflytting
- Bærekraftig næringsliv og landbruk
- God velferd
- Utvikle statusen som nasjonalparkkommune
- Positiv omdømmebygging

Folldal kommune sin **visjon** er "Lys i alle grender, folk i alle hus".

Årsbudsjettet for 2020 er utarbeidet i henhold til kommunelovens bestemmelser (jfr. Kommuneloven §§14-3 og 14-4) og kommunens økonomireglement. Økonomireglementet ble sist vedtatt i K-sak 50/16, 13.10.2016.

Utgangspunktet for budsjett 2020 er kommuneplanen, økonomiplanen for perioden 2020 – 2023 og forslag til statsbudsjett. KOSTRA tall og befolkningsstatistikk gir oss også sammenligningstall i forhold til kvalitet, ressursbruk og demografisk utvikling i arbeidet med budsjettet.

Økonomiplanen gir mer langsiktige føringer for endringer som kan komme i perioden. Økonomiplanen for 2020 – 2023 ble vedtatt av kommunestyret i juni. Føringer fra økonomiplanen er i hovedsak innarbeidet i forslag til budsjett 2020.

Budsjettjusteringer som er foretatt i 2019 viser at det er av stor betydning å ha et solid disposisjonsfond og bedre økonomistyring. Netto driftsmargin, dvs netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter, er et mål på kommunens handlefrihet og bør i henhold til teknisk beregningsutvalg være på minimum 1,75 %.

Netto driftsmargin var for 2018 på -0,9 %. Det er betydelig under gjennomsnittet i KOSTRA gruppe 2, som er 1,9 %. Budsjettet for 2020 legger opp til et netto driftsmargin på 1,0 %. Dette er fortsatt kr 1.219.000 under anbefalingen fra teknisk beregningsutvalg, dvs Folldal kommune har et driftsnivå som er 1,2 mill for høyt.

Saldo disposisjonsfond i balansen etter dette er kr 9 715 000,- Dette gjør at kommunen er sårbar i forhold til uforutsette utgifter, og at fremtidige investeringer i sin helhet bør lånefinansieres.

Som særlige utfordringer for kommunen i 2020 er:

- Fortsatt store endringer i alderssammensetningen. Videre nedgang av antall barn i barnehagen.
- Planlegge for utbygging/renovering av sykehjem og omsorgsboliger for å finne de gode løsningene.
- Planlegge og muligens iverksette renovering av basseng og garderobe.
- Arbeidskraftbehov og rekruttering
- Nedgang i eiendomsskatten

Hovedutfordringene i budsjettet for Folldal kommune for 2020 tilsvarer utfordringene fra inneværende år:

- Et budsjett som er i balanse
- Et budsjett som er nøkternt, og som samtidig ivaretar forpliktelser overfor innbyggerne på en god måte
- Et budsjett som legger opp til et driftsnivå som samsvarer med de inntektene kommunen har.

Kommunens økonomiske handlingsrom er betydelig redusert i forhold til tidligere år. Folldal kommune har fått en økning over statsbudsjettet på 1,8 % samtidig som en rekke tiltak som tidligere har vært finansiert av øremerkede midler nå er lagt inn i rammen. Det vil si at vi ikke har fått kompensert for verken lønns eller prisvekst, samtidig som flere tiltak har blitt inni ramma og blitt lovpålagt.

Det har derfor vært nødvendig å foreta en del endringer i budsjettet:

- De fleste tilskudd og bevilgninger reduseres, holdes uendret eller med en mindre økning enn lønns og prisvekst.
- Endringer i forhold til tilskudd til Folldal Vekst og finansiering av næringssjef.
- Forslag om å endre søskenmoderasjon i SFO og barnehage i henhold til regjeringens minstekrav til kommunene.
- Det vil bli nødvendig med ytterligere nedbemanning i barnehagen fra høsten i forhold til antall søkere på barnehageplass.
- Inntreden i NAV Nord-Østerdal gir noe innsparing.

Budsjettet gir kommunen fortsatt en mulighet til å videreutvikle kvaliteten på tjenestene i Folldal kommune.

Rådmannen har med dette gitt sine tilrådinger. Det er formannskapet som legger budsjett og økonomiplan fram for kommunestyret. Eventuelle endringer må ha realistisk inndekning.

Torill Tjeldnes
rådmann

2. Innledning/sammendrag

Brutto investeringsramme foreslås til kr 5 644 000,- for 2020. Investeringene som foreslås i 2020 er i hovedsak knyttet til planleggingskostnader utbygging/ombygging sykehjem og omsorgsboliger, planleggingskostnader og muligens byggestart basseng/garderober, overtakelse privat vannverk og bru til Hovdagrenda.

Det samlede låneopptaket til Folldal kommune kommer med disse tiltakene på 127,5 mill. kr totalt pr 31.12.2020 mot 130 mill 31.12.2019.

Videre oppfølging av boligsosial plan med bygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger vil prege kommunens økonomi framover.

Planlegging i forhold til svømmebasseng, kultur og idrett vil også kreve ressurser i økonomiplanperioden. I økonomiplanperioden er det lagt inn et overslag over denne investeringen.

Ved å ta valg som øker kommunens totale låneopptak må driftsnivået senkes. Viser ellers til økonomiplan 2020-2023.

Når den økonomiske handlingsfriheten oppleves liten over tid er det viktig å fortsette jobben for et godt arbeidsmiljø med god forankring av et felles verdigrunnlag. Kommunens verdigrunnlag er:

Faglig, Jordnær, Engasjert, Lojal og med Latter

Viktige premisser for budsjett 2020:

Skatt	statsbudsjettet, 33.964.000,-, redusert med kr 800.000,- grunnet nedgang i befolkning, til kr 33.164.000,-.
Inntektsutjevning	statsbudsjettet, 12.850.000,-
Rammeoverføring	statsbudsjettet, 70.835.000,-
Rentekostnader	2,5%

Pensjon/premieavvik:

KLP	20,50% belastet premie, korrigert for premieavvik blir kostnaden 13,94%
SPK	12,86% belastet premie, korrigert for premieavvik blir kostnaden 11,16%

Lønnsøkning	3,5% fra mai, beregnet fra lønn pr 31.12.2019
Strøm	strømpris fra NordPool, sørøst-Norge-Oslo I tillegg kommer lovpålagte elsertifikater og påslag fra leverandør.

	Snitt 2019 januar-oktober: 47,94 øre/kWh (Snitt 2018: 52,38 øre/kWh)
Beboere institusjon	19 plasser
Hjemmesykepleie	67 vedtak
Matombrining	11 064 middager
Barnehage	54 barn vår 2020 47 barn høst 2020
Konsesjonskraft inntekter	Mengde 9 922,71 Mwh/år, fastpris 371,79 NOK/Mwh redusert med 140 NOK/Mwh kostnader fra konsesjonærene, inntektsprognose på 2.300.000,-.

Endringer i oppgaver og rammer fra staten:

Dagaktivitetstilbud for personer med demens.

Fra 2020 blir dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens rettighetsfestet, og i den forbindelse endres finansieringen fra øremerket tilskudd til full rammefinansiering.

Investeringsstilskudd sykehjem og omsorgsboliger – Omsorg 2020

Etter stortingsvedtaket i fjor om likebehandling av investeringsstilskuddsordningen for sykehjem og omsorgsboliger, er ordningen delt i to. Dette gir kommunene mulighet til å søke både ved renovering av eksisterende plasser og ved bygging av nye. Produksjonskjøkken er også vektlagt.

Psykologer i kommunene

Lovkrav om psykolog i kommunene er et krav fra 01.01.20. Det inngår nå i rammefinansieringen.

Boligsosialt tilskudd.

Husbankens tilskuddsordning til etablering og tilpasning av bolig blir avvirket fra 2020. Kommunene har fått ansvaret for ordningen.

Bemannings og pedagognorm i barnehagen.

Alle barnehager må oppfylle bemanningsnorm med maksimalt 3 barn under 3 år og 6 barn over 3 år pr årsverk fra 01. august 2019. Folldal kommunes vedtekter ligger allerede innenfor denne normen.

Moderasjonsordning SFO.

Regjeringen foreslår å innføre en moderasjonsordning for SFO fra august 2020, som innebærer at ingen skal betale mer enn 6 % av husholdningens samlede inntekter for en SFO plass på 1. og 2. trinn. Inntektsgrensen samsvarer med det som gjelder for barnehage.

Digitalisering av kommunal sektor.

For å trygge velferden må vi fortsette å modernisere og effektivisere offentlig sektor. Regjeringen har som mål at Norge skal ha verdens beste digitale tjenester og en offentlig sektor som legger til rette for dette.

3. Kommunens rammebetingelser

Demografi, kilde SSB.

Folkemengde 1. januar. Endringer for hele 2019 er ikke publisert.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Folkemengde	1631	1597	1592	1577	1569	1577
Fødte	12	10	10	9	12	
Døde	29	20	24	12	12	
Fødselsoverskudd	-17	-10	-14	-3	0	
Innflyttinger	56	76	56	59	74	
Utflyttinger	73	71	57	64	66	
Nettoinnflytting	-17	5	-1	-5	8	
Folketilvekst	-34	-5	-15	-8	8	

Befolkningsutvikling 1. og 2. kvartal 2019.

	2019K1	2019K2
Befolkning ved inngangen av kvartalet	1577	1563
Fødte	3	5
Døde	7	10
Fødselsoverskudd	-4	-5
Innvandring	1	2
Utvandring	0	1
Innflytting, innlandsk	7	20
Utflytting, innlandsk	18	8
Nettoinnflytting, inkl. inn- og utvandring	-10	13
Folkevekst	-14	8
Befolkning ved utgangen av kvartalet	1563	1571

Oppstillingen under viser befolknings framskrivninger for Folldal kommune fordelt på aldersgrupper fram til 2040:

	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040
0 år	9	8	8	8	8	8	8
1-5 år	68	54	48	45	47	44	42
6-12 år	113	122	117	85	70	69	66
13-15 år	45	42	42	41	33	30	30
16-19 år	85	70	71	65	59	40	38

20-44 år	369	372	358	324	316	301	264
45-66 år	485	485	491	463	409	385	357
67-79 år	283	287	284	287	267	283	264
80-89 år	84	87	84	105	154	144	148
90 år eller eldre	28	27	25	22	17	28	48
	1569	1554	1528	1445	1380	1332	1265

Blant de sysselsatte er det følgende statistikk over arbeidsplasser:

Arbeidssted – arbeidsplasser i Folldal kommune, ansatte kan være bosatt i andre kommuner

Bosted – bosatt i Folldal og har arbeid, kan jobbe i andre kommuner.

	2014	2015	2016	2017	2018
Sysselsatte med bosted Folldal					
Menn	455	427	408	410	423
Kvinner	374	363	363	360	364
Total	829	790	771	770	787
Arbeidssted Folldal					
Menn	337	315	295	293	319
Kvinner	335	316	318	313	319
Total	672	631	613	606	638

Frie inntekter

Frie inntekter består av rammetilskudd, skatteinntekter (fra private og foretak), momskompensasjon og andre ikke øremerkede statlige tilskudd, og er hovedfinansieringskilden for driftsrammene.

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å jevne ut kommunenes (og fylkeskommunenes) forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne. Ved fordeling av rammetilskudd tas det hensyn til strukturelle ulikheter i kommunenes kostnader («utgiftsutjevning») og ulikheter i skatteinntektene (skatteutjevning). Folldal kommune er en «skattesvak» kommune. Det vil si at skatteinntektene er under landsgjennomsnittet. Vi blir med denne ordningen kompensert for noe av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. Dette finansieres ved at kommuner med skatteinngang over landsgjennomsnittet blir trukket tilsvarende.

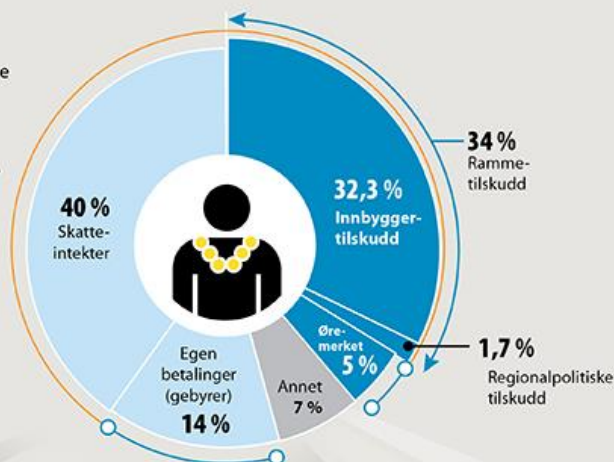
Finansieringssystemet har også en ordning som i noen grad skal skjerme kommunene for brå svingninger i rammetilskuddet. Ordningen kalles inntektsgarantiordningen (INGAR), og denne tar utgangspunkt i den korrigerte veksten i rammetilskuddet på landsbasis sett opp mot endringene i den enkelte kommune.

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringar fra staten enn gjeldende lover og regler.

RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

Regjeringen legger opp til en vekst i de frie inntektene i kommunesektoren i 2020 på 1,3 milliarder kroner. Det tilsvarer en realvekst på 0,3 prosent. Regjeringen har også lagt inn delfinansiering av 2000 flere heldøgns omsorgsplasser (Husbanken).

Når forslaget til statsbudsjettet legges fram i oktober er det som regel innarbeidet en del endringer i inntakssystemet som påvirker de frie inntektene til kommunen. Bl.a. innarbeides det finansiering av tidligere øremerkede tilskudd. I Statsbudsjettet for 2020 består de største endringen av:

Innlemming av øremerkede tilskudd:

- Tilskudd til psykologer
- Tilskudd til dagaktiviteter til hjemmeboende personer med demens
- Husbankens tilskudd til etablering og tilpasning av bolig
- Delvis tilskudd til tidlig innsats i skolen

I tillegg foreslås det at skatteoppkrever overføres til skatteetaten fra i sommer. Oppgavene overføres fra kommune til stat.

Inntekter fra eiendomsskatt og konsesjonskraft inngår ikke i anslaget på frie inntekter på kommunenivå.

Når det gjelder egenbetalinger og gebyrer fra kommunens innbyggere legges det fram et eget vedlegg til budsjettet som beskriver utvikling av disse fra 2019 – 2020. I de statlige styringsdokumentene legges det opp til en ytterligere styrking av ordningen med redusert foreldrebetaling i barnehagen og gratis kjernetid. Nytt er også ordning med redusert foreldrebetaling i SFO fra høsten av. Budsjettet legger opp til betalingssatser tilsvarende makspris i barnehagen og søskenmoderasjon tilsvarende minimumssatsene på 30 og 50 prosent fra høst 2020. Samordning mellom SFO og barnehage som ble innført fra høst 2019 er tatt ut.

Skatt og rammetilskudd

Det foreslås at den kommunale skattøren for personlige skatteyttere settes ned fra 11,55 % til 11,1 % for 2020. Skattøren er satt ut fra et mål om at skatteinntektenes andel av samlede inntekter for kommunene i 2020 skal ligge på 40 %.

Tabellen nedenfor viser utvikling i de frie inntektene de siste årene.

Tall i mill kr	Budsjett	Statsbuds	Prognose	Budsjett	Statsbudsj
	2020	2020	2019	2019	2019
Skatt	33,2	34,0	34,0	31,8	32,6
Inntektsutjevning	12,9	12,9	12,8	11,9	11,9
Rammetilskudd	70,8	70,8	69,3	69,3	69,3
	116,9	117,7	116,1	113,0	113,8
Eiendomsskatt	3,7		4,8	4,8	
Konsesjonskraft	2,3		2,0	2,0	
	6,0	-	6,8	6,8	-
TOTAL	122,9	117,7	122,9	119,8	113,8

Eiendomsskatt

Folldal kommune innførte eiendomsskatt på verk og bruk i 1989. I 2010 utvidet kommunen eiendomsskatten til å gjelde hele kommunen. Den alminnelige skattesatsen er på 7 promille. For bolig og fritidseiendom settes eiendomsskattesatsen til 5 promille i budsjett 2020, den har i flere år ligget på 5,5. Satsen foreslås redusert til 5 promille på grunn av lovendringer som trer i kraft fra 2020. Eiendomsskatteloven endres slik at maksimumssats for bolig- og fritidseiendom reduseres fra 7 til 5 promille. Regjeringen har varslet ytterligere reduksjon etterhvert, men dette er ikke vedtatt.

Videre er det ved lovendring innført obligatorisk reduksjonsfaktor på 30 % i eiendomsskattegrunnlaget på bolig- og fritidseiendommer, med virkning fra 1.januar 2020. Dette er lagt til grunn i forslag til budsjett 2020, og dette medfører tydelig reduksjon i inntekt på eiendomsskatten.

Med virkning fra 1. januar 2019 var det endringer i lovverket for eiendomsskatt som gjaldt verk og bruk. Endringene innebar bl.a at verk og bruk-kategorien ble avvirket og at utskrivningsalternativene ble endret. Verk og bruk skulle fra 2019 defineres og takseres som næringseiendommer, uten anledning til å ta med produksjonsutstyr og -installasjoner i skattegrunnlaget. Skatteinntektene fra produksjonsutstyr og -installasjoner trappes ned over en periode på 7 år, med grunnlag i en overgangsregel (særskilt grunnlag). F.eks innebærer dette at det ikke blir eiendomsskatt på telenett og bredbåndsnett etter nedtrappingsperioden på 7 år. Stortinget har truffet prinsippvedtak om at inntektstapet skal kompenseres, men ifølge oversikt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil likevel ikke Folldal kommune motta kompensasjon for skattetapet. Dette forklares med at ordningen blir praktisert slik at kommunene må betale en viss egenandel satt pr innbygger.

Ved lovendringen fra 2019 ble det gjort unntak for vannkraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og petroleumsanlegg, som med et fellesbegrep kan kalles energianlegg. For disse anleggene videreføres reglene for taksering av verk og bruk som tidligere. Såkalte produksjonslinjer, dvs kraftlinjer som

forbinder vannkraftverkene med det øvrige kraftnettet, skal som hovedregel inngå i skattegrunnlaget for kraftverket.

Det er kommunestyret som fastsetter eiendomsskattesatsene i sitt vedtak om budsjettet hvert år. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen sine skattevedtekter.

Kommunestyret vedtok 18.10.2018 å avvente ny alminnelig taksering inntil videre og la takstene fra 2010 stå urørt i 3 år, dvs for årene 2020-2022. Det skal tas en ny vurdering på dette høsten 2021. Utgangspunktet er at det skal gjennomføres ny alminnelig taksering hvert 10de år.

Utvikling av eiendomsskatt 2017 – 2020

	2017		2018		2019		2020	
	0/00	Skatt	0/00	Skatt	0/00	Skatt	0/00	Skatt
Eiendomsskatt bolig/fritid	5,5	3 358 911	5,5	3 358 911	5,5	3 401 200	5,0	2 180 900
Eiendomsskatt næring	7	229 418	7	229 418	7	275 254	7	296 149
Særskilt skattegrunnlag	7		7		7	54 288	7	44 695
Kraftnett / overføringsanlegg	7	479 549	7	479 549	7	378 938	7	378 938
Kraftverk / kraftanlegg	7	862 029	7	607 432	7	609 287	7	741 900
Eiendomsskatt ubebygde tomter	7	43 246	7	43 246	7	43 771	7	54 908
Sum inntekt eiendomsskatt		4 973 153		4 718 556		4 754 709		3 697 490

Konsesjonskraftsinntekter

Folldal kommune har konsesjonskraft på energimengde 9 922,71 Mwh/år

Konsesjonskraftsinntektene til Folldal kommune følger svingningene i strømprisen. Disse har vært variable også i 201, med krise først på året med tørkesommer og så litt bedre etter høstregnet.

For budsjettåret 2020 legges det til grunn et inntektsgrunnlag med en økning på 0,3 mill kr i forhold til budsjett 2019. Dette er gjort ut fra prognoser fra Ishavskraft med. Totalt estimeres med 2,3 MNOK i konsesjonskraftsinntekter i budsjettet for 2020.

Rentekompensasjon for investeringer og andre frie inntekter

Rentekompensasjon for investeringer

Folldal kommune søker i budsjettåret om rentekompensasjon for låneopptak knyttet til skole og omsorgsboliger.

Skole

Investeringer i forbindelse med ny skole (nytt bygg) fra 01.01.09. Beregnet rentekompensasjon av kr. 5.635.000 gir en kompensasjon på kr 100.000,-.

Omsorgsboliger

13 omsorgsleiligheter ferdigstilt 2000 og 1 sykehjemsplass ferdigstilt 2003. Årlig kompensasjon kr.280.000,-.

Kirke

Det er fortsatt noe rentekompensasjon for låneopptak kirke.

Øremerkede tilskudd.

Ressurskrevende helse- og omsorgstjenester

I forslaget til statsbudsjett 2020 økes innslagspunktet for statlig toppfinansiering til 1 458 600,- mot 1 361 000 kroner i 2019. Over innslagspunktet dekkes 80 % av lønnsutgiftene. Regjeringen har nedsatt en arbeidsgruppe som skal se på ordningen. Endringer i dagens ordning vil kunne gi store utslag i denne inntekten.

Flyktninger. Regjeringen foreslår et samlet tilskudd over 5 år på kr 819 000,- for enslige voksne og kr 772 300,- for personer i familie.

Lønns- og prisvekst, renter, endringer i pensjonsutgiftene, arbeidsgiveravgift

Lønns- og prisvekst

I statsbudsjettet anslås lønns- og prisveksten (kommunal deflator) fra 2019 - 2020 til 3,1 %, og er oppjustert med 0,3 % i forhold til 2018-2019.

Folldal kommune kompenserer ikke for noe prisøkning i driftsbudsjett 2020.

I lønnsbudsjettet til Folldal kommune er alle sentrale og lokale tillegg gitt i 2019 lagt inn. Ytterligere lønnsvekst i 2020 er lagt inn med 2,3 % (3,5 % fra mai). Det er ikke lagt inn kompensasjon for prisvekst.

Renter

Folldal kommune har 100% løpende rente. Kommunalbanken utarbeider forslag til budsjett rente, for 2020 etter Norges Banks anslag på NIBOR, 2,59 %. Budsjettet rente ved bruk av markedsrente er 2,4. Folldal kommune bruker rente 2,5 % for 2020, for 2019 ble det brukt 2,0%.

Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene

I budsjettforslaget er normalpremien for pensjonsutgiftene, basert på aktuarberegninger av KLP / Statens pensjonskasse, lagt til grunn. Beregningene gir følgende beregningsstaser for 2018:

- KLP (fellesordningen) 20,5 % av brutto lønnsutgift (2019 – 20,2 %)
- KLP (sykepleierordningen) 20,5 % av brutto lønnsutgift (2019 – 20,2 %)
- STP (undervisningspersonell) 12,86 % av brutto lønnsutgift (2018 – 12,0%)

Premieavvik, pensjon er stipulert å gi kommunen en inntekt for 2020 på kroner 5.605.000,- (2019 – 4.032.000,-).

Akkumulert premieavvik pr 31.12.2020 er stipulert til:

- Statens pensjonskasse 0,3 MNOK
- KLP 17,1 MNOK

Arbeidsgiveravgift

Folldal kommune er i en sone med 6,4 % i arbeidsgiveravgift.

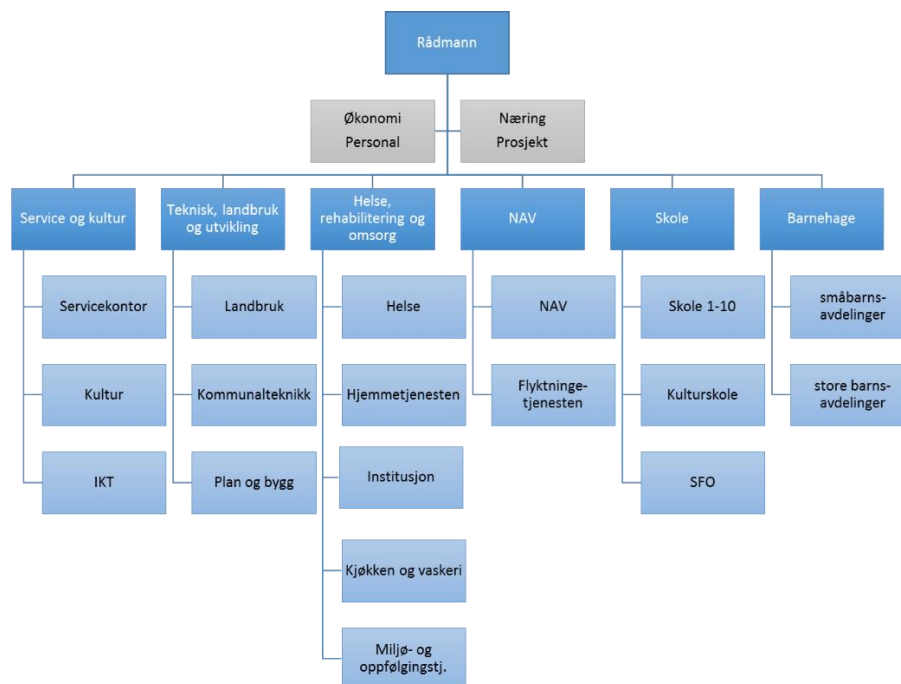
I tråd med kommunens økonomireglement § 4 vedtas årsbudsjettet på overordnet nivå pr. enhet etter den styringsmodellen som Folldal kommune har valgt. Endringer i forhold til forrige års budsjett skal omtales.

Tallene presenteres på artsnivå per enhet i vedlegg Hovedtall. Artsgruppene er satt sammen etter følgende tabell.

10 Lønn og sosiale utgifter	Lønn og refusjon sykepenger Pensjon, arbeidsgiveravgift og premieavvik pensjon
11 Kjøp av varer og tjenester i tjenesteproduksjonen	Kjøp av varer og tjenester til egen tjenesteproduksjon (f eks energi, skolemateriell, matvarer, porto, telefon, kopiering, drivstoff, forsikringer, kurs, konsulent)
13 Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon	Kjøp av tjenester, f eks barnevern, omsorgstjenester i annen kommune, PPT, legevakt, MHBR, FIAS, Regionrådet, FARTT, innkjøpsordningen, krisesenter osv
14 Overføringsutgifter til stat, fylke, kommune og andre	Utbetaling av tilskudd lag og foreninger, kirke og trossamfunn, frivillighetssentralen, mva-kompensasjon (0-spill – inntekter)
15 Finanskostnader	Renter, avdrag, avsetninger til fond (bl a. disposisjonsfond, integreringsfond osv) Avskrivninger. Avskrivninger er et 0-spill i kommunalt regnskap med unntak av ved beregning av selvkost hvor kostnaden blir tatt med.
16 Salgsinntekter	Salg av varer og tjenester
17 Refusjoner	Tilskudd fra stat, fylkesmann, fylke, kommuner
18 Overføringsinntekter fra stat, fylke, kommuner og andre	Skatt, rammeoverføringer, inntektsutjevning, eiendomsskatt, inntekter mva-kompensasjon, konsesjonskraftsinntekter, Integreringsmidler
19 Finansinntekter	Renteinntekter og utbytte Bruk av fond (bl. a. disposisjonsfond, integreringsfond osv.). Bruk av lån, avdrag. Motpost avskrivninger. Avskrivninger er et 0-spill i kommunalt regnskap

4. Generelt om kommunens drift

Kommunens administrative organisering

Måling av oppnådde resultater

Sentrale KOSTRA tall for kommunen.

<https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/folldal>

Brukerundersøkelser.

Brukerundersøkelser gir oss muligheter til å identifisere hvor vi har best potensiale for kvalitetsutvikling.

- Skolen gjennomfører årlig undersøkelser blant elever og foreldre.
- Barnehagen gjennomfører brukerundersøkelse blant foreldrene annet hvert år.
- Ung data. Gjennomføres hvert tredje år. Første gang i 2015. Gjennomført i 2018.

Når man velger kvalitetsindikatorer er det viktig at man velger indikatorer som kan måles over tid. Enten ved at tallene er å finne i KOSTRA nøkkeltall (SSB), at man har interne rutiner for registrering eller ved at man har undersøkelser som gjentas regelmessig.

Internkontroll

Folldal kommunes internkontroll bygger på COSO-rammeverket. Rammeverket er sammensatt av tre målsettinger og fem komponenter. De tre målsettingene er målrettet og kostnadseffektiv drift,

pålitelig regnskapsføring og overholdelse av lover og regler. Ny kommunelov gir rådmannen enda tydeligere ansvar for kommunens internkontroll.

Kommunens system er etter dette inndelt i følgende hovedområder:

Overordnet ledelseskontroll	
STIKKORD:	HOS OSS ER DET:
Organisering/roller, ansvar	Organisasjonskart, delegeringsreglement m.m.
Etikk	Etiske retningslinjer
Styring og kontroll	Risiko- og målstyring
Støtteprosesser	
Økonomi og finans	Styringsdokumenter som økonomireglement, finansreglement m.m.
Personal	Personalpolitiske retningslinjer m.m.
Innkjøp	Innkjøpsreglement
IKT	Strategisk plan for IKT
Kjerneprosesser	
Saksbehandling og myndighetsutøvelse	Styringsdokumenter med roller og ansvar og krav til aktiviteter, prosesser og kontroll. Rutiner/system som sikrer etterlevelse av krav, herunder internkontrollkrav i lovgivningen
Tjenesteproduksjon	
Prosesser for å sikre etterlevelse	
Informasjon og kommunikasjon	Internkontrollkrav er kommunisert til målgruppen. Nødvendig opplæring er gitt. Ledelsen følger opp, overvåker og håndhever etterlevelsen.
Opplæring	
Oppfølging og overvåkning	
Håndheving	

Internkontroll - HMS

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid(HMS) i virksomheter (internkontrollforskriften) sier at virksomheter plikter å sørge for systematisk oppfølging av krav regelverket stiller til HMS i den enkelte virksomhet. Dette gjøres i samarbeid med arbeidstakerne og deres representanter. Hensikten med systemet er å sikre at problemer oppdages og tas hånd om i tide. Internkontroll er kvalitetssikring. Folldal kommune bruker i hovedsak internkontrollsystemet Compilo.

Nærvær/fravær.

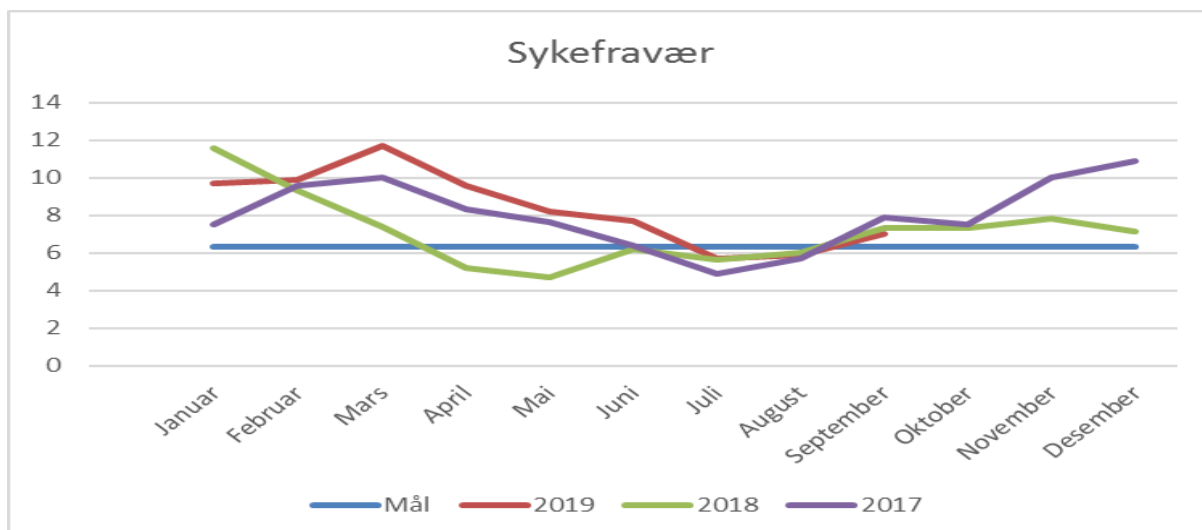
Medarbeidere er i de fleste sammenhenger den viktigste faktoren i forhold til vår evne til å løse oppgavene som forventes. Ut fra dette er fravær/nærvær en viktig indikator, som følges nøye. Målet for Folldal kommune for 2020 er at det totale sykefraværet skal være under 6,3 %.

Fraværet svinger, og i de siste årene har gjennomsnittet i året vært på:

2015:	6,6%
2016:	6,3%
2017:	8,0%
2018:	7,3%
til og med sept. 2019:	8,4%

Et sykefravær på 6,3 pst gir et fravær på om lag 2300 dagsverk per år. Dette tilsvarer over 10 årsverk i stillinger med 37,5 times arbeidsuke.

Det er den enkelte enhet som har hovedansvaret for å jobbe for måloppnåelse og oppfølging av resultater. Oppfølging av nærvær er også knyttet opp mot kommunens arbeid med IA-avtalen. AMU er også kommunens IA-team.

For de tre største enhetene legges sykefraværet frem totalt pr år. For 2017 legges sykefraværet fra januar - august. Tall i prosent.

ENHET	2016	2017	2018	2019 t.o.m. september
Skole	4,1	4,8	4,8	4,4
HRO	7,5	6,7	9,4	10,8
Barnehage	7,8	8,8	14,4	9,7

Det egenmeldte fraværet isolert sett utgjør til og med september 2019 520 dager, mot 534 dager i samme periode i 2018.

Mål for interne prosesser og medarbeidere:

Folldal kommune skal arbeide aktivt for å etablere en bedriftskultur som tar vare på og stiller krav til de ansatte, og som samtidig stimulerer til rekruttering og videreutvikling.

Medarbeidertilfredshet

I Folldal kommune er det et mål at alle faste medarbeidere skal ha tilbud om en medarbeidersamtale årlig. Med våre etiske retningslinjer og verdigrunnlaget for kommunen som bakteppe skal samtaler bygge på gjensidighet og tillit. Medarbeiderundersøkelsen 10-FAKTOR ble gjennomført første gang i 2016. 10-FAKTOR bygger på omfattende forskning om effektiv ledelse og gode virkemidler for å motivere medarbeidere og hente ut best mulig ytelse. Undersøkelsen skal gjentas annet hvert år, og vil bli gjennomført i 2020.

Kompetanse

”Rett kompetanse, på rett plass, til rett tid” er viktig for tjenesteytingen i kommunen. For Folldal kommune er det et mål at vi kontinuerlig har et % -vis antall medarbeidere med relevant fagutdanning. Måloppnåelse leses fra vårt personalsystem og kommenteres i årsmeldingen. Desentralisert utdanning i regionen, tilbud om fagutdanning for voksne i regionen og tilbud om deltidsstudier er viktig for å nå disse målene. I tillegg kommer krav til kompetanse ved nye tilsetninger. Gjennom kompetanseregistrering i personalsystemet HRM har kommunen en god oversikt over kompetansen i organisasjonen.

Folkehelse/Frisklivssentral:

Folkehelse har fokus på allsidig lavterskel aktivitet for alle aldersgrupper.

Det vil i 2020 bli videreført tilbud om «Fysak-kasser» - 10 lavterskel turmål rundt om i bygda, med bok hvor deltakerne kan skrive navnet sitt, og bli trukket ut som heldige vinnere av en premie. «Rusle og tusle» har ca 15 turer med kjentmann og turleder gjennom sommeren. Her har kommunen et godt samarbeid med Folldal Turlag. Om lag 15 personer deltar i gjennomsnitt ukentlig.

«Stolpejakten» hadde også god deltakelse. Oppslutningen og økningen tilsier at aktiviteten bør videreføres i 2020. Tiltaket søkes finansiert med eksterne midler. Stolpejakten gjennomføres som et samarbeid med kommunen, idrettslaget og turlaget (Hedmark fylkeskommune, Gjensidigestiftelsen, Joker Folldal og TOS har finansiert ordningen i 2019).

Frisklivssentralen tilbyr grupper to ganger per år, i tre-månedersperioder. Samtaler, trening, kostholdsveiledning og røykeslutt er noe av innholdet i gruppene. For de som har sluttført en periode, tilbys vedlikeholdstrening. For 2020 planlegger vi å videreføre disse tilbudene.

5. Rådmann

Alle tall i 1000 kr

	Budsjett	Rev budsjett	Budsjett	Regnskap
År	2020	2019	2019	2018
Rådmann	14 846	14 790	14 379	12 318
NAV	2 371	2 219	2 839	1 859
SUM	17 217	17 009	17 218	14 177

Nytt fra 2020 er at NAV etableres som et ansvar under rådmann. Tjenesten organiseres som vertskommunesamarbeid med Tynset kommune som vertskommune. Flyktningetjenesten flyttes tilsvarende.

I rammen til rådmannen ligger følgende tjenester/ansvarsområder:

Tjeneste	Målgruppe
Politisk aktivitet, herunder formannskap, kommunestyre og komiteer, eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse, og administrasjonsutvalg. Godtgjøring til politikere og politiske partier	Interessenter for rådmannens ramme er politiske partier, befolkningen generelt, lag og foreninger, medarbeidere og tillitsvalgte samt interkommunale ordninger og samarbeid som finansieres gjennom rammen.
Revisjon og kontrollutvalg	
Frivilligsentralen, krisesenter, tros og livssynssamfunn (bl.a.kirkeformål)	
Rådmannskontoret og økonomikontoret	
Skatteoppkrever og arbeidsgiverkontroll	
Personaltiltak og rekruttering, inkl. lærlinger og avlønning av tillitsvalgte	
Prosjekter og folkehelsekoordinator	Unge innbyggere i Folldal
Sommerjobb for ungdom	
Tilskudd til Folldal Vekst, løypekjøring, turistinfo m.m.	
Skolefaglig samarbeid	Samarbeidsavtale
Tynset opplæringscenter	Vertskommunesamarbeid
Barnevern	Vertskommunesamarbeid
NAV	Vertskommunesamarbeid
Flyktningetjenesten	
Næringssjef, næringsfond og kraftfond	

Utviklingstrekk, prioritering

10 Lønn og sosiale utgifter

Tabell: Ansatte/bemanning

	2019	2020
Politisk styring	1	1
Administrasjon	4,4	4,4
Lærlinger	1 første halvår 2 andre halvår	2 første halvår 1 ny andre halvår
Tillitsvalgte	0,55	0,55
Prosjekt/folkehelse	0,5	0,5
Næringssjef	1	1
Flyktningetjenesten		0,2
Totalt rådmann	9,45	9,65

Budsjettet for politikergodtgjøring er lagt inn med en forutsetning om 12 møter i kommunestyret, 12 møter i formannskapet og 6 møter i hvert av utvalgene. Dette er en økning på 2 kommunestyremøter i forhold til 2019 som er satt av til folkevalgtopplæring. Godtgjøring varaordfører er økt med kr 15 000,-.

Det er ikke planlagt noen endringer i bemanningen i stab i 2020 utover at flyktningetjenesten er flyttet til rådmann med en midlertidig stilling på 20 %.

Det er budsjettet med en ny lærlinger fra høsten 2020. Eksisterende lærekontrakter går til utpå høsten 2020.

Lønn til næringssjefen finansieres i hovedsak over kraftfondet.

11 Kjøp av varer og tjenester i tjenesteproduksjon

Folldal kommune sine **kontingenter** til Regionrådet, KS, LVK, USS, Nasjonalparkkommuner og Småkommuneforeningen ligger nå samlet her, og det er en økning av kontingentene for 2020 på kr 35 000,-.

13 Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon

Budsjettet for kontroll og tilsynsfunksjonen er lagt inn med en økning på 47 000,-. Se eget vedlegg fra kontrollutvalget, samt oversikt over interkommunale ordninger.

Folldal kommune har avtale om felles barnevernstjeneste med Alvdal, Rendalen, Tolga og Tynset. Tynset kommune er vertskommune. Det budsjetteres med kr 2 619 000,- hvorav kr 1 232 000,- dekker Folldals andel av administrative kostnader. Dette er en økning på kr 193 000,- til administrasjon. Dette skyldes i hovedsak innføring av barnevernvakt.

Skolefaglig samarbeid med Tynset, Tolga og Alvdal (TATO) er lagt inn med kr. 399 000,-. Dette er en reduksjon på 14 000,- fra i 2019. Folldal går inn med en ressurs tilsvarende en 40 % stilling og deler av utgifter til kontorhold.

NAV samarbeidet er lagt inn med 924 000,-. Nytt fra 2020.

14 Overføringsutgifter til stat, fylke, kommune og andre

Kostander knyttet til økonomisk sosialhjelp er uendret fra 2019.

Tilskudd til turistinformasjon foreslås ikke endret.

Tilskudd til Folldal turlag er også uendret.

I forhold til overføring til kirkeformål og trossamfunn legger administrasjonen fram et forslag med økning for den norske kirke fra 1 913 000,- til 1 951 000,-. Dette er en økning på 2 %. Kirken ber om å få en overføring på kr. 2 110 000,-. Dette imøtekommes ikke.

Tilskudd til Folldal Vekst foreslås redusert fra 350 000,- til kr 200 000,-. Kostnader til kjøring næringssjef legges i driftsbudsjettet. Dette er etter ønske fra styret i Folldal Vekst AS.

Tilskudd til Frivilligsentralen foreslås økt fra 540 000,- til 587 000,-. Dette følger av føringer i statsbudsjettet.

Se ellers egen oversikt over omsøkte beløp og forslag til budsjett lenger bak i dokumentet.

Skatteoppkrever og regnskapskontroll vil bli statlige fra 01.06.20.

Mål for virksomheten i 2020

BRUKERE OG SAMFUNN	INTERNE PROSESSER OG MEDARBEIDERE	ØKONOMI
1. Fornøye brukere (innbyggere, politikere, tillitsvalgte og ledere) 2. Regelmessig, riktig og relevant informasjon 3. Oppdatert hjemmeside med muligheter for digital kommunikasjon.	1. Godt arbeidsmiljø 2. Mulighet for personlig utvikling og faglig oppdatering 3. Tverrfaglig samarbeid og tenking	1. Best mulig utnyttelse av de økonomiske rammene 2. Tilpasse ambisjonsnivået til de økonomiske rammene
KONSEKVENSER/HVA SKAL GJØRES		
1. Realistiske forventninger 2. Kostnadseffektive tjenester av god kvalitet 3. Systematisk og regelmessig tilbakemelding 4. Fokus på IKT som verktøy for hele organisasjonen, delta i debatt om IKT strategi både lokalt og regionalt 5. Oppfølging av kommunereformen med fokus på interkommunalt samarbeid.	1. Nærvær/fravær ved sykdom satt i henhold til mål satt av IA-team/AMU. 2. Følge opp kommunens etiske retningslinjer og verdier 3. Fokus på kommunens internkontroll og internopplæring	1. Kontinuerlig overvåking av driftsnivået 2. Tett kommunikasjon med budsjettansvarlige for oppfølging og felles forståelse samt tilpasning av driftsnivå 3. Ledelsesutvikling og kartlegging 4. Forbedre bruken av elektronisk internkontrollsystem. 5. Oppfølging av kommunens Eiermelding.
HVORDAN MÅLE		
Statistikk Brukerundersøkelser Klagesaker/Avvik	Medarbeidersamtaler og tilfredshetsundersøkelser Nærvær/fravær Avviksrapporter	Oppfølgingsmøter med enhetene Tertialrapport Regnskapsrapporter Kommunebarometeret KOSTRA-tall

6. Skole

Tall i 1000 kr

Budsjett	Rev budsjett	Budsjett	Regnskap
2020	2019	2019	2018
20 727	20 896	20 124	19 034

I rammen til skole ligger følgende tjenester/ansvarsområder:

Tjenester	Målgruppe
Folldal skole m/SFO	Barn 1.–10. klasse, foreldre/foresatte
Folldal kulturskole	Barn, ungdom, voksne
Grunnskoleopplæring for voksne	Voksne over 18.år

Utviklingstrekk, prioritering

Føringer gitt fra økonomiplan 2020-2023 er tatt inn, og konsekvenser av vedtakene der er beskrevet i teksten. Mulige tiltak for å redusere rammene er tatt inn. Dette er en konsekvens av elevtallsutvikling og redusert ramme til rådighet.

10 Lønn og sosiale utgifter

	Vår 2018	Høst 2018	Vår 2019	Høst 2019	Vår 2020	Høst 2020
Skole – lærere	22,34	21,94	21,94	21,64	21,64	21,10
Skole – assistenter	4,15	3,95	3,95	3,62	3,62	3,43
SFO	1,63	1,63	1,63	1,44	1,44	1,63
Kulturskole	2,44	2,44	2,44	2,9	2,9	2,7

I dette budsjettet legges det opp til en nedgang i antall årsverk ved Folldal skole fra høsten 2020. Økonomiplanen for 2020 – 2023 legger opp til en reduksjon på kr 150 000,-. Dette tas ved nedgang i antall årsverk fra høsten 2020, noe som innebærer et redusert tilbud ved skolen i form av noen færre timer til deling og følgelig større grupper i enkelte fag. Selv med denne reduksjonen vil det fortsatt være høy lærertetthet ved skolen og lærernormen er oppfylt på alle trinn. Totalt sett vil det ut ifra denne rammen være mulig å gi et godt tilbud til elevene ved Folldal skole.

Nedgangen på 0,6 årsverk tas ved naturlig avgang eller vakanse i stillinger. Det innebærer at det eksempelvis ikke dekkes opp fullt ut for ansatte i studiepermisjon og fødselspermisjon. Reduksjonen kan tas enten i form av lærertimer eller assistent-/fagarbeidertimer.

Ordningen med videreutdanning for lærere, *Kompetanse for kvalitet*, videreføres med 3 lærere høsten 2020. Dette er en ordning hvor man kombinerer jobb med 37,5 % lønnet permisjon for studier med 30 studiepoeng per år. Det statlige tilskuddet for 30 studiepoeng er 255 000,- i matematikk og naturfag og 204 000,- i øvrige fag. I lys av de nye kompetansekravene for å undervise i grunnskolen er dette et område som kombinert med nye tilsetninger må prioriteres.

Det legges opp til bemanning på SFO for budsjett 2020 med en økning på 0,19 årsverk, grunnet større kull på heldag for 3. og 4.kl. Årsverk assistent/fagarbeider reduseres tilsvarende innen skole.

Folldal kulturskole videreføres i 2020 med en ramme på 2,9 årsverk på våren og 2,7 årsverk på høsten. Dette medfører en liten økning i forhold til tidligere år. Økningen skyldes i hovedsak salg av dirigenttjenester til selvkost samt en liten økning i egen virksomhet grunnet rekordstor søkning til kulturskolen.

11 Kjøp av varer og tjenester i tjenesteproduksjon

Folldal skole: Det legges ikke opp til store endringer i driftsbudsjettet for 2020. Budsjettet innebærer samme aktivitet som i dag med tanke på leirskole og ekskursjoner. Prisøkning på transport innebærer at skolen i større grad må samordne sine ekskursjoner for å holde kostnadsnivået nede. Det kommer nye læreplaner fra 2020, noe som vil innebære et betydelig investeringsbehov i nye læremidler i de kommende årene. Per i dag er det ikke signaler om statlige tilskudd til nye læreverk og skolen legger ikke opp til store investeringer til dette i 2020.

Folldal skole SFO: Driftsbudsjettet videreføres på dagens nivå.

Folldal kulturskole: Driftsbudsjettet videreføres på dagens nivå med en liten økning grunnet økt kompetanse og derigjennom høyere lønnsnivå blant de ansatte.

13 Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon

Prosjektet «Kultur for læring» startet opp høsten 2016 med en undersøkelse finansiert av Fylkesmannen. Målet for prosjektet er at alle barn og unge i Hedmark vokser opp i en *kultur for læring*. Prosjektet er et samarbeid mellom kommunene i Hedmark, Fylkesmannen, NHO og KS, fagforeningene, foreldreutvalget og Høgskolen i Hedmark. Prosjektperioden er fra 2017 – 2022 og medfører økonomiske utgifter. Kommunene i Nord-Østerdal ønsker å samarbeide regionalt om denne satsingen, noe som medfører at vi vil få mer ut av de midlene vi går inn med. De økonomiske forpliktelsene i «Kultur for læring» og egenandelen i det tidligere grunnskolesamarbeidet om kompetanseutvikling i Nord-Østerdal, videreføres i 2020 og utgjør 200 000,- for Folldal. Det er utarbeidet en egen kompetansehevingsplan under Kultur for læring.

Kulturskolen legger opp til en videreføring av dansetilbudet ved kjøp av danselærer fra nabokommune pålydende 105 000,- budsjettåret 2020.

PPT Nord-Østerdal. Det budsjetteres med en total kostnad for Folldal kommune på 766 000,- for budsjettåret 2020.

14 Overføringsutgifter til stat, fylke, kommune og andre

Ingen større utgifter for 2020, da det ikke er elever fra kommunen som per i dag er bosatt i annen kommune.

16 Salgsinntekter

SFO:

Hel plass (over 15 timer i uka) inkludert opphold og kost:	2410,- pr mnd.
Deltids plass (10 - 15 timer i uka) inkludert opphold og kost:	1750,- pr mnd
Mini plass (inntil 10 timer i uka) inkludert opphold og kost:	1200,- pr mnd

Kjøp av heldag i skoleåret:	345,- per dag (heldag onsdag eller torsdag inkludert opphold og kost)
Kjøp av enkeltøkt:	90,- per økt. 1 økt regnes som tiden før eller etter skoletid og utgjør 2 timer. Prisen er inkludert opphold og kost.
Bruk av SFO ved ferie og skolefrie dager:	De med redusert plass som benytter SFO i ferier betaler for kjøp av enkeltdager, minus det de betaler for en uke til vanlig. Kjøp av enkeltdag i ferie kr 345,-.
Søskenmoderasjon:	30 % for andre barn - 50 % for tredje barn

Søskenmoderasjonen foreslås i dette budsjettet endret fra henholdsvis 50% og 75%, til 30% og 50% for andre og tredje barn fra august 2020. Videre foreslås søskenmoderasjon på tvers mellom barnehage og SFO fjernet fra august 2020.

Prisen for SFO er uendret fra 2019, det legges ikke opp til en økning. Har man full plass regnes det som full plass også i ferier. Gradert plass gir fratrekk for plassen man betaler for, men tillegg for ekstradager i ferier.

Antall elever med fast plass på SFO er stabilt, og har i de 5 siste årene variert mellom 25-35 elever. Antall elever som kjøper enkelttimer har økt de siste årene.

Nytt av året er at statsbudsjettet legges det opp til at foreldrebetalinga skal maksimalt utgjøre 6 prosent av den samlede person- og kapitalinntekten i husholdningen for et barn i heltid i SFO på 1. og 2. trinn.

Kulturskole:

Enkeltundervisning	2800,- pr år (1400,- pr semester)
Gruppeundervisning	2320,- pr år (1160,- pr semester gruppe 3-10 elever) 1860,- pr år (930,- pr semester gruppe >10 elever)
Søskenmoderasjon:	25 % søsken
Aktivitetsmoderasjon	25 % «flere-aktivitet» moderasjon

Prisene for kulturskoleaktiviteter ble økt med 3 % i 2017 og 2018, beholdes uendret fra 2019 til 2020.

17 Refusjoner

Refusjonskrav knyttet til andre kommuner økes fra 1 200 000,- for budsjett 2019 til 1 445 000,- for 2020. Dette er knyttet til enkelttiltak og individuelle vedtak, samt gjesteelever fra nabokommune. Øremerket tilskudd Tidlig innsats 1. – 10.trinn er nå innlemmet i rammeoverføring til kommunen og tas ut. Dette utgjorde kr 372 000,- for 2019, og kriteriene for rammeoverføringen gir en beregning på kr 245 000,- for 2020.

19 Finansinntekter

Overføring fra integreringsfond i henhold til tjenestebeskrivelsen for flyktningbarn i grunnskolen.

Indikatorer og mål for Folldal skole:

Elevtallsutvikling etter kjente tall:

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Elever	164	169	163	165	162

Tabellen viser et forholdsvis stabilt elevtall i økonomiplanperioden. Men det er viktig å være klar over lave fødselstall de to siste årene vil påvirke elevtallet med en nedgang fra høsten 2022. Tallene viser at det fra 2021 til 2025 vil bli en reduksjon på 16% i denne perioden,

Utvikling i spesialundervisning:

Skoleår	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Andel	6,0	6,2	7,9	10,4	8,9	9,8

Tabellen viser at antall elever med spesialundervisning varierer noe. Landssnittet for antall elever som får spesialundervisning er 8 %. Det er viktig å merke seg at selv om andel elever som får spesialundervisning har økt noe i de senere år, er antall timer til spesialundervisning stabilt.

Grunnskolepoeng	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt Folldal	41,7	45,4	40,4	42,2	44,1
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt landet	40,7	41,1	41,4	41,7	41,9

Grunnskolepoeng er med unntak av 2016-2017 stabilt høyere enn landssnittet. Det er gode faglige resultater for avgangselevne.

Mål 2019:

	Mål
<i>Faglige resultater:</i>	Folldal skal ligge over landssnittet i grunnskolepoeng.
<i>Trivsel:</i>	Folldal skal minst ligge på nivå med det nasjonale.
<i>Spesialundervisning:</i>	Antall elever med spesialundervisning skal ligge under landssnittet.
<i>Ressurser:</i>	Fortsatt opprettholde lærertetthet over gjennomsnittet i kommunegruppe 2. Holde driftsutgiftene per elev på linje med gjennomsnittet i kommunegruppe 2

Folldal kulturskole:

	2019	2020
Årsverk i kulturskolen	2,44	2,8
Antall elever i kulturskolen. Enhet: personer	129	127
Brutto driftsutgifter kulturskolen. Enhet: 1000kr	1 778	2 170
Netto driftsutgifter kulturskolen. Enhet: 1000kr	1.240	1.351

Kulturskolen har høy aktivitet og er i landstoppen på antall elever i forhold til grunnskoleelever. For skoleåret 2019/2020 er antallet kulturskoleelever rekordhøyt sett i forhold til elever i grunnskolen. Det er en økning i antall elevplasser grunnet rekordstor søkning høsten 2019. Telemarksforskning har kåret Folldal kulturskole til en av Hedmarks beste, og blant landets 30 beste kulturskoler de siste årene. At Folldal ble utnevnt til Årets musikkommune i Norge for 2018 må i hovedsak kunne sies å være kulturskolens fortjeneste.

Mål for kulturskolen:

Holde et stabilt høyt elevtall og gi flest mulig elever et best mulig tilbud innenfor gitte rammer.

Positive trekk:

- Gode faglige resultater
- Stabil og godt kvalifisert bemanning
- Høy grad av trivsel
- Lavt sykefravær
- God økonomisk kontroll i enheten

Utfordringer fremover:

En nedgang i elevtallet i de kommende år vil medføre utfordringer med å holde kvaliteten på dagens nivå. Færre timer til deling og tilpasset opplæring vil bety at man må ha en streng prioritering av ressursene i årene som kommer. Samtidig som antall årsverk reduseres er det et signal fra sentralt hold at man skal prioritere tidlig innsats. Det igjen innebærer en dreining av ressurser til de yngste årskullene, noe som det tar flere år å gjennomføre.

Lønnsbudsjettet må holdes innenfor rammene, noe som krever streng budsjettdisiplin i kommende år.

7. Barnehage.

Tall i 1000 kr

Budsjett	Rev budsjett	Budsjett	Regnskap
2020	2019	2019	2018
7 858	8 217	8 144	7 752

Tjenester	Målgruppe
Folldal barnehage	Barn 1 – 6 år, foreldre/foresatte

Utviklingstrekk, prioritering

Føringer gitt fra økonomiplan 2020 - 2023 er tatt inn, og konsekvenser av vedtakene der er beskrevet i teksten. Det legges opp til redusert ramme i 2020. Dette er en konsekvens av færre barn.

Folldal kommune har gjennom FARTT samarbeidet investert i dataprogrammet VISMA barnehage. Dette for å forenkle dagens økonomi administrasjon og informasjon og samarbeid med foreldre.

10 Lønn og sosiale utgifter Tabell: Ansatte/bemanning

Vår 2017	Høst 2017	Vår 2018	Høst 2018	Vår 2019	Høst 2019	Vår 2020	Høst 2020	Vår 2021	Høst 2021
17,80	17,79	17,79	15,02	16,02	15,81	15,81	13,81	13,81	13

Folldal barnehage tilbyr barnehageplasser for barn i alderen 1-6 år. Barnehagen må regne med ytterligere reduksjon fra og med høsten 2020. Bakgrunnen er nedgang i barnetallet. Barnehagen budsjetterer med 15,81 årsverk våren 2020 og tar høyde for å redusere med ca 2 årsverk fra høsten 2020.

Det budsjetteres ikke med lønn ferievikarer for avvikling av sommerferie. Barnehagen har en god ferieplanlegging for de ansatte, men utfordringen er og har tidligere vært avviklingen av de ansattes femte ferieuke. Ferievikar og sykevikar vurderes strengt, men settes inn når det er nødvendig for å ivareta barnas sikkerhet.

11 Kjøp av varer og tjenester i tjenesteproduksjon

Innkjøp av matvarer øker med 6000,-.

13 Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon

Barnehagen deltar i prosjektet *Kultur for Læring* fram til 2022. Dette er et fellesprosjekt mellom KS, Fylkesmannen i Hedmark, NHO, fagforeninger, foreldreutvalget og alle kommuner og barnehager. Videre har kommunene i Nord-Østerdalen en felles kompetansehevingsplan for barnehage hvor Kultur for læring er med og hvor vi har fokus på Voksenrollen. Kommunene søker om midler samlet. Utgifter barnehagen har er reiseutgifter ved felles planleggingsdager hvor alle ansatte i alle barnehager samles og selvstøtt lønnsmidler.

Kommunene innenfor barnehagesektoren i Nord-Østerdalen samarbeider om å tilby nyutdannede barnehagelærere veiledning. Dette medfører en utgift på 14 000 kr årlig.

14 Overføringsutgifter til stat, fylke, kommune og andre

Ingen utgifter.

16 Salgsinntekter

Det legges opp til at Folldal kommune til enhver tid følger makspris på barnehageplass i henhold til statsbudsjettet.

Barnehage:

Helplass	3135,- pr mnd. f.o.m. januar 2020
Mat	250,- pr mnd.
Søskenmoderasjon:	30 % for andre barn - 50 % for tredje barn
Ekstradag	300 kr

Deltidstilbud og søskenmoderasjon tilbys av kommunen. Foreldrebetalingen for deltidsplass settes lavere enn foreldrebetalingen for heldagstilbud og kommunen tilbyr søskenmoderasjon. Fra høst 2020 følges statens føringer på søskenmoderasjon på 30 % og 50 % for barn nr. 2 og 3.

Søskenmoderasjon mellom SFO og barnehage videreføres våren 2020, men tilbudet opphører fra høsten 2020. Det er mulighet for å kjøpe ekstra dag hvis avdelingen har ledig kapasitet. Det er lagt inn en liten økning på denne posten.

Stortinget vedtok i 2015 å innføre redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid. Denne ordningen blir fortløpende utvidet. Dette betyr at en husholdning ikke skal betale mer enn 6 % av sin inntekt for en barnehageplass. I dag kan foreldre med en samlet inntekt på 574 750 kr søke om redusert foreldrebetaling. Regjering innførte også gratis kjernetid på 20 timer i uken. I dag gjelder dette for familier som har barn i alderen 2-5 år med en samlet inntekt på under 566 100 kr.

Når kommunestyret vedtok i budsjett 2019 å gi søskenmoderasjon på 50 og 75 % for familier med barn både i SFO og barnehage, ble det gjort en beregning på at dette ville koste 40 000,- i halvårsvirkning. I budsjettjustering 2 i 2019 viste det seg ordningen ga en reduksjon i foreldrebetaling på over 100 000,- Hvis man velger andre løsninger enn det som ligger til grunn i forslag til budsjett 2020 vil det gi tilsvarende mindre inntekter.

Øke til 50 – 75 % fra foreslått 30 og 50 %		
	Fra august 2020	Årlig
Barnehage	15 000	34 000
SFO	5 000	11 000
Samordning barnehage-SFO	62 000	136 000
	100 000	220 000

Fortsatt 50 og 75 % og samordning barnehage - SFO	100 000	220 000
---	---------	---------

17 Refusjoner

Ingen refusjonskrav i budsjett 2020.

19 Finansinntekter

Overføring fra integreringsfond i henhold til tjenestebeskrivelsen for flyktningbarn i barnehagen.

Barnehage året 2019/2020 (de som har søkt plass)				
Årskull	5 dg	4 dg	3 dg	Antall søkt
2013	1			1
2014	9	3	1	13
2015	6	2	1	9
2016	7	3	1	11
2017	6	1	2	9
2018	7	1	1	9
2019	2			2
	38	10	6	54
Antall barn i barnehagen: 54				

Det er i dag 54 barn i barnehagen for barnehageåret 2019/2020. 14 barn begynner på skolen høsten 2020, og 11 barn går fra småbarnsavdeling til stor barns avdeling. Det er ennå usikkert hvor mange som vil søke plass fra høsten 2020, men vi legger til grunn 7 i budsjettet. Endringer i barnetallet kan føre til nødvendige budsjettendringer av bemanning og foreldrebetaling ved budsjettjustering 1.

Positive trekk:

Folldal barnehage har i 10 år samlet den pedagogiske virksomheten for barna i alderen 1-6 år. Barnehagen jobber daglig for at alle barna i barnehagen opplever og erfarer TRYGGHET, OMSORG OG OPPLEVELSER gjennom de pedagogiske aktivitetene som skjer daglig i barnehagen.

Folldal barnehage er med i prosjektet *Kultur for Læring* og prosjektet som varer fra 2017-2022. Første undersøkelse viser at barn opplever lite erting i barnehagen. Det er bra. Da har barnehagen lyktes med arbeidet å forebygge utestengelser og krenkelser i barnehagehverdagen.

Utfordringer fremover:

Det er fokus på at barnehagen er en lærende organisasjon og regjeringen anser barnehage som barnets første steg i utdanningsløpet, men hvor lek fortsatt har hovedfokuset. Forskning viser at barnehager har store variasjoner innenfor kvalitet. Regjeringen innførte fra og med 1. august 2018 en innstramning i pedagogtettheten og lovfestet grunnbemanningen i barnehagen. Det skal være minst en pedagogisk leder per 7 barn under tre år og en pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Dette medfører at ett nytt barn kan utløse krav om ny fulltidsstilling som pedagogisk leder. Barnehagens grunnbemanning skal ha minst en ansatt per tre barn når barn er under tre år og en ansatt per seks barn når barna er over tre år. Barn regnes nå for å være over tre år, fra og med august det året de fyller tre år.

Barnehagen har et hovedopptak 1. februar hvert år og søknader har blitt behandlet fortløpende etter hovedopptaket. Vi ser at vi mottar flere nye søknader og søknader om endring av tildelt plass etter hovedopptaket, enn ved selve hovedopptaket. Det er lagt ved en beregning på hvordan behovet for bemanning kan endres i løpet av et barnehageår.

Barnehagen har gjennom flere årene vært meget imøtekommande overfor ønsker i forhold til barnehageplass, oppstartdato, endringer av tildelt plass som gjelder øking/redusering og endring av fridag ved deltids plasser. Dette kan stille krav til endret bemanning midt i barnehageåret.

Barnehagen vil i det nye budsjettåret gjøre innstramninger ved opptak og endringer av allerede tildelt barnehageplass. Dette vil være med på at barnehagen får en mer stabil barnegrupper og bemanning, og at budsjett følges bedre. Ulempen er barnehagen blir mindre imøtekommende overfor søkeres ønsker ved blant annet endringer underveis i barnehageåret.

Barnehagen tilbyr i dag hel-, og deltidsplasser i form av 4 dager per uke og 3 dager per uke per uke.

Det er viktig at barnehagen opprettholder sitt fokus på «tidlig intervensjon», slik at barn som har behov for spesialpedagogisk tiltak i barnehagen får dette.

Uteområdet i barnehagen trenger fornyelse og har fått tildelt midler gjennom nærmiljøanlegg. Dette må sees i sammenheng med prosjekt Krokhaug aktivitetssenter. Prosjektet vil bli gjennomført i 2020.

Barnehagen operer i dag med fem avdelinger. Barnehagens organisering må fra høsten 2020 organiseres etter antall barn som er daglig i barnehagen slik at det blir et trygt og godt pedagogisk tilbud overfor barn, foreldre og et godt arbeidsmiljø for de ansatte.

Kvalitetsindikator/mål for barnehagen:

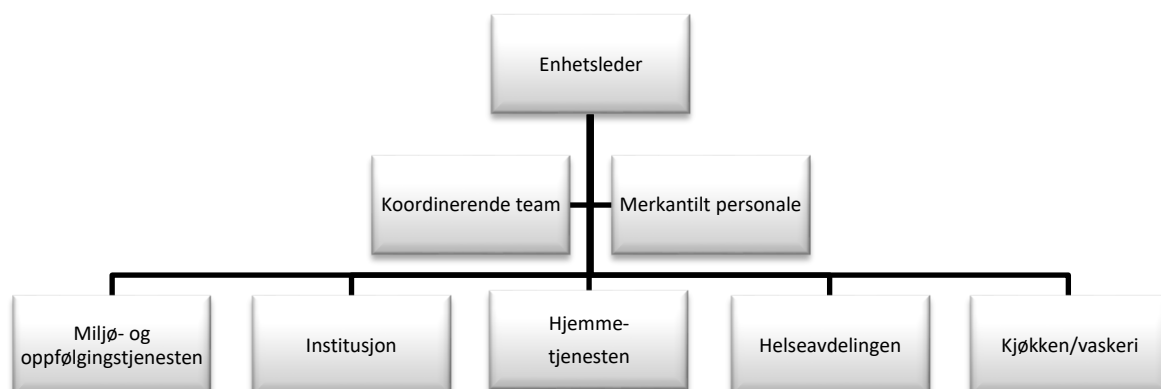
Alle pedagogiske ledere skal ha barnehagelærerutdanning eller tilsvarende.
--

8. Helse, rehabilitering og omsorg.

Alle tall i 1000 kr

Budsjett	Rev budsjett	Budsjett	Regnskap
2020	2019	2019	2018
47 925	47 174	45 679	47 965

Organisasjonskart HRO

Tjeneste	Målgruppe
<u>Helse avdelingen:</u> • Legekontor • Miljørettet helsevern • Helsestasjon • Jordmortjeneste • Fysioterapi • Rus og psykiatri • Frisklivsentral/folkehelsearbeid • Ergoterapeut / hjelpemidler • Fritidsveiledere • Psykolog (interkommunal)	Alle innbyggere og personer som oppholder seg i kommunen som har behov for helsehjelp. Kommunen selv i et beredskaps- og forebyggende perspektiv, samarbeidende myndigheter (strålevern, mattilsyn med mer).
<u>Miljø- og oppfølgingstjenesten:</u> • Praktisk bistand og opplæring • Avlastning (omsorgspersoner) • Omsorgslønn • Boveileder • Sommeraktivitet • Al-aktivitet • Støttekontakt	Personer med nedsatt funksjonsevne.
<u>Hjemmetjenesten:</u> • Hjemmesykepleie • Kreftsykepleie • Hjemmehjelp • Matombrining • Dagtilbud til demente • Hukommelsesteam m/demenskoordinator • Trygghetsalarmer • Trygde- og Omsorgsleiligheter • Omsorgslønn	Praktisk bistand og oppfølging, Personer som har behov for helsehjelp i hjemmet.
<u>Institusjon:</u> * Langtidsopphold * Korttidsopphold * Skjermet enhet * Dagavdelingen	Personer med behov for døgnkontinuerlig pleie og tilsyn.
<u>Kjøkken/vaskeri</u>	Serviceinstitusjon for alle avdelingen og innbyggere i kommunen som har behov/ønske om tilkjørt mat og vask og stell av klær.

10 Lønn og sosiale utgifter

Tabell: Bemanning

	2018	2019	2020
Administrasjon/ledelse	2,00	2,00	2,00
Helseavdelingen	10,72*	10,40*	10,40*
MOT	14,00	13,23	14,38
Hjemmebasert**	17,67**	18,16**	17,70**

Institusjon	23,75***	26,05***	25,08***
Kjøkken/vaskeri	5,26	5,46	5,92
Til sammen	73,40	74,90	75,48

*inkl. Turnuskandidat, **inkl. Dagtilbud til demente og dagavdeling. *** for Inkl. dagavdelingen

Administrasjon/ledelse: Ingen endringer.

Helseavdelingen:

Helsestasjon er budsjettet med helsesykepleier i 100 % stilling, fysioterapeut 100%, ergoterapeut 100%, rus og psykiatritjenesten 200% og legekontor 540%.

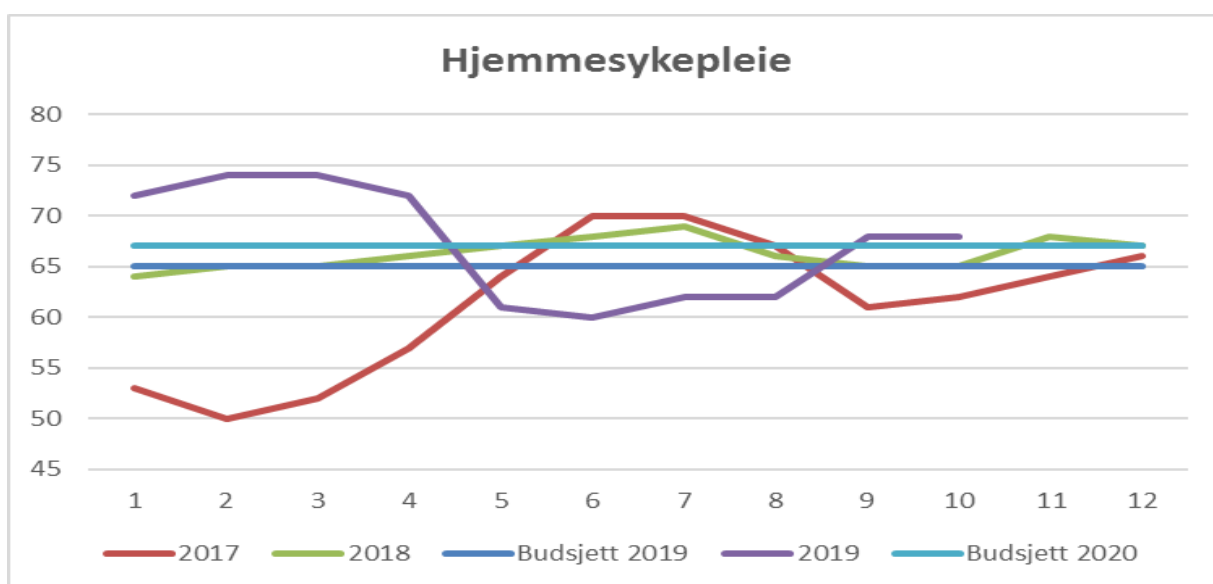
Miljø og oppfølgingstjenesten (MOT):

Tjenesten er dimensjonert etter vedtak og brukere pr. november 2019.

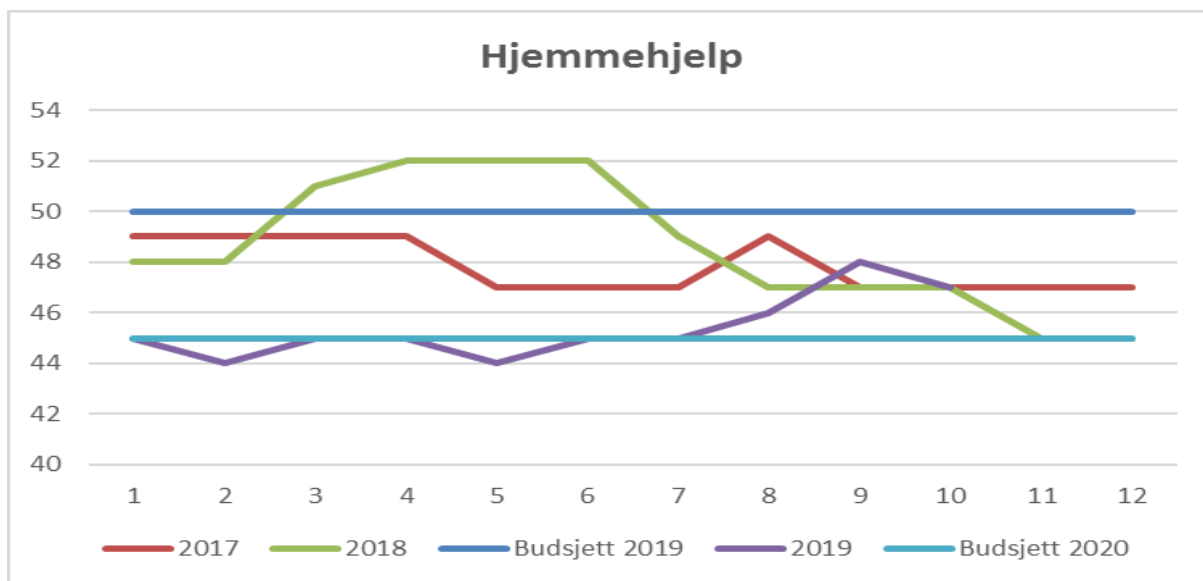
Hjemmetjenesten:

Antall vedtak i hjemmetjenesten vil variere i løpet av 2020 slik som det fremgår av grafen hvordan det har variert tidligere år. Antall timer pr. vedtak fortsetter å øke, men det kommer ikke frem av grafene. Følgende tabeller er lagt til grunn for budsjett 2020. Alle tre tabellene viser antall vedtak.

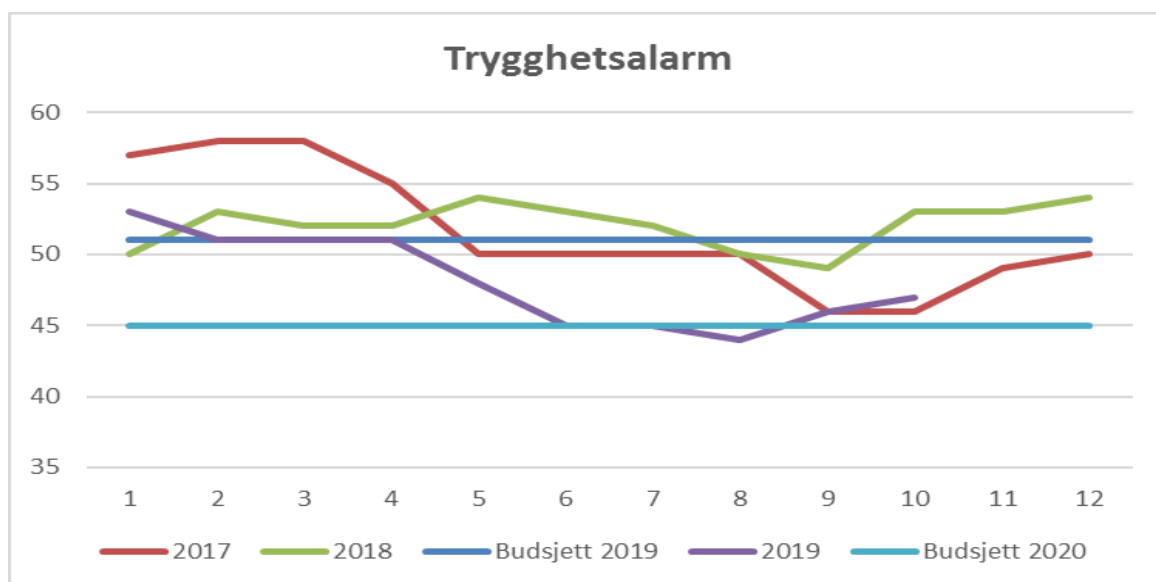
Forutsetningen lagt til grunn for budsjett 2020 for hjemmesykepleie ligger på 67 vedtak. Dette grunnet gjennomsnittet for antall vedtak pr. 31.10.19 ligger på dette tallet.

I budsjettet for hjemmehjelp i 2019 la vi en forutsetning på 50 vedtak. Regnskapet frem til 31.10.19 viser at dette ikke holdt og gjennomsnittet ble 45 vedtak. Dette har gitt et inntektstap i forhold til budsjett. For budsjett 2020 legges det en forutsetning på et gjennomsnittstall fra 2019, til og med oktober, med 45 vedtak hjemmehjelp/praktisk bistand.

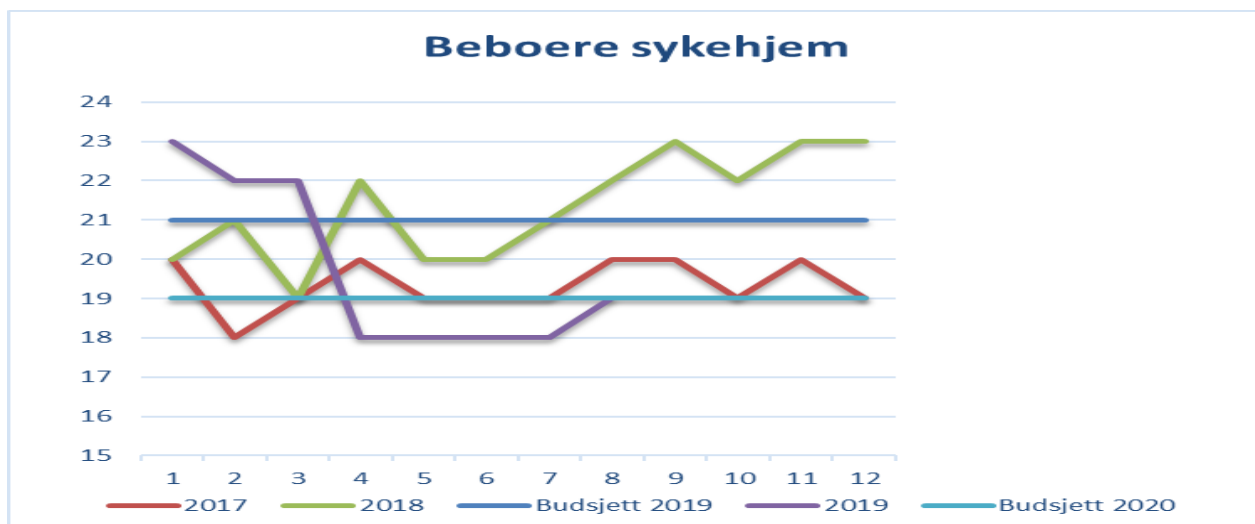

For budsjett 2020 legges det en forutsetning på 45 vedtak for trygghets alarmer.

Institusjon:

Forutsetningen for budsjett 2020 legges med antall pasienter lik antall pasientrom, 19 plasser, inklusive 4 korttidsplasser. Dette er en reduksjon i forhold til budsjett 2019.

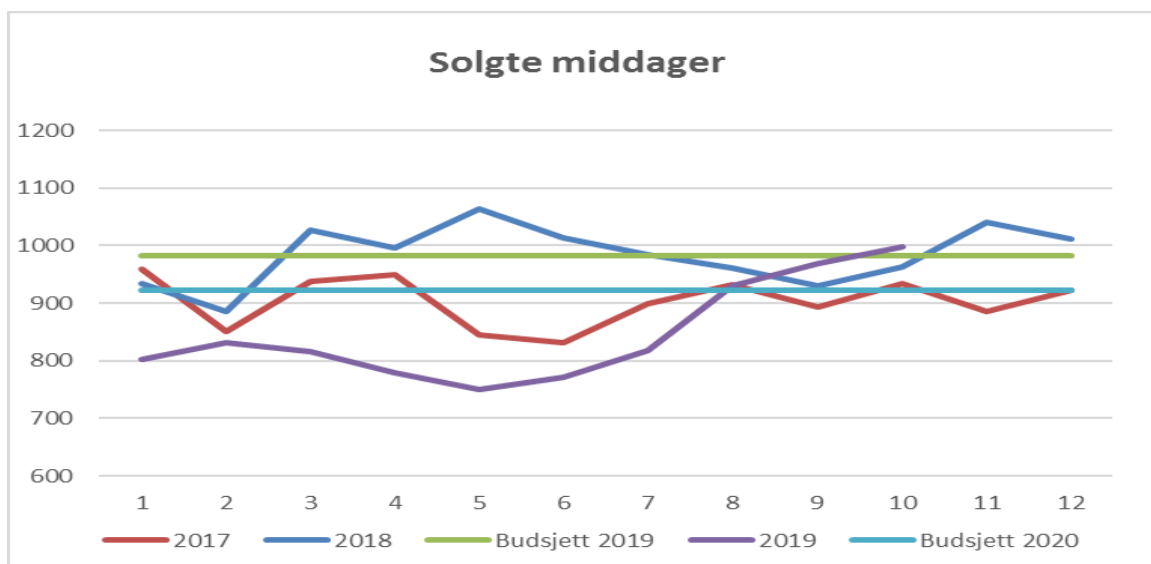

Lønnsutgifter MOT, Hjemmetjenesten og Institusjon:

Den økte bemanningen er en følge av endrede vedtak. Det jobbes kontinuerlig med kvalitetssikring av turnusplanleggingen og mer arbeid på tvers av avdelingene for å unngå doble vakter og overtid. Tjenesten opplever at det er krevende å få tak i vikarer.

Kjøkkenet:

Kjøkkenet har økt bemanningen med 46 % stilling i henhold til vedtak gjort i kommunestyret 14.02.19. Forutsetningen som ble lagt for antall solgte middager for budsjett 2019 viste seg å være for høyt i forhold til behovet etter nyttår. Derfor er forutsetningen for dette budsjettet nå lagt lavere enn for 2019 selv om det ser ut til at tjenesten med antall vedtak er økende nå mot slutten av året.

11 Kjøp av varer og tjenester i tjenesteproduksjon

På **legekontoret** økes budsjettet med kr. 30.000,- for inventar og utstyr. Budsjett for 2020 blir kr. 65.000,-. Begrunnelsen er behov for ny sterilisator på legekontoret for sterilisering av utstyr.

13 Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon

Budsjett i forhold til utskrivningsklare pasienter er uendret fra 2019.

16 Salgsinntekter

Vederlagsberegningen for institusjon følger av sentrale forskrifter og føringer. I budsjett 2020 legges det en forutsetning for bruk av antall plasser som sykehjemmet er dimensjonert for.

Fokuset på kosthold og ernæring er stort. Riktig ernæring ses på som en del av kommunens tilbud for å styrke helsetilbudet og å forebygge sykdom og underernæring.

Betaling for dagopphold for hjemmeboende demente økes på samme nivå som de andre FARTT kommunene etter at den statlige finansieringen blir borte.

17 Refusjoner

Gjelder refusjonen Folldal kommune får fra Helsedirektoratet for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester. Ordningen videreføres og bidrar til at kommunen får refundert 80 % av direkte lønnsutgifter knyttet til enkeltbrukere som har gyldig vedtak om helsehjelp. De over 67 år omfattes ikke av denne ordningen. For 2020 er innslagspunktet hevet, noe som gir Folldal kommune økte utgifter.

Refusjoner gjelder i tillegg kommunefysioterapeut og turnuslege.

Kvalitetsindikatorer – måltall som er satt opp for enheten:

Legetimer på institusjon mer enn 0,40 pr. uke pr. beboer.
Fysioterapitimer på institusjon mer enn 0,5 timer pr uke pr beboer for de som har nytte og behov for denne tjenesten.
Alle med vedtak om tjenester for hjemmesykepleie, praktisk bistand eller rus/psykiatri gjennomgås/evalueres minimum 1 g. pr. år.
Alle brukere/pasienter i hjemmetjenesten og institusjon skal ha årskontroll med lege.
Alle langtidsbeboere på institusjon skal ha gjennomgang av legemidler hvert halvår.
Alle beboere på institusjon skal ha vektkontroll minimum hver 3.dje mnd.
Alle hjemmeboende brukere av hjemmesykepleien skal ha kartlagt og fulgt opp sin ernæringsstatus hver 3.dje mnd.

Antall fastlegepasienter

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019 per 01.11.
Fastlege pasienter	1532	1560	1563	1547	1542	1526

Kommunelege 1 har venteliste

Antall fødsler

År	2014	2015	2016	2017	2018	2019 pr. 01.11.
Antall fødsler	14	13	9	9	9	8

Velferdsteknologi.

Velferdsteknologi som bl.a. har vært utviklet i Folldal brukes nå av flere kommuner i FARTT samarbeidet. Flere løsninger utvikles og testes, og Folldal har fortsatt en sentral rolle i dette. Prosjektet er implementert i Det nasjonale velferdsteknologi programmet. Velferdsteknologi for FARTT kommunene er lagt ut på anbud og det skal i november/desember være forhandlinger med de som er kvalifisert i forhold til kravspesifikasjonen kommunene har lagt ut i samarbeid med Abakus.

Det er ikke budsjettert med noen endrede utgifter i forhold til dagens nivå utover prisvekst.

Psykologer i kommunene:

Det er de senere årene arbeidet med et vertskommunesamarbeid for kommunene i Nord-Østerdal om psykolog. Dette er en lovpålagt tjeneste fra 2020. Det er pr nå ansatte en psykolog. Fokuset er spesielt på barn og unge. Det gjøres nå et rekrutteringsarbeid for å få ansatt en psykolog til. Det er for 2019 budsjettert med kr. 205.000,-. Det er til og med 2019 søkt om tilskudd til ordningen. Fra 2020 må kommunen fullfinansiere dette selv. Kostnadene er usikre, men er foreløpig budsjettert med kr. 297.000,- for Folldal kommunes andel.

Det forventes en reduksjon for driftskostnadene for hjemmetjenesten vedrørende de nye bilene, da de skal være billigere i drift / mengde drivstoff. Målet som var satt i økonomiplanen med 2 elbiler i hjemmetjenesten fra medio 2019 kunne ikke nås da ingen kunne garantere for god nok batterikapasitet for Folldals klima og 4 hjuls drift.

9. Service og kultur.

Alle tall i 1000 kr

Budsjett	Rev budsjett	Budsjett	Regnskap
2020	2019	2019	2018
9 926	10 036	9 330	8 840

I rammen til service og kultur ligger følgende tjenester/ansvarsområder:

Tjeneste	Målgruppe
Servicekontor (post, arkiv, kundebetjening, saksbehandling, møteutsending, Internett, utleie)	Ansatte, innbyggere, hytteeiere, eksterne henvendelser
IKT (drift, service og utvikling)	Verktøy for ansatte og elever
Kulturkontor (saksbehandling, kulturarrangement, museumsarbeid, lag og foreninger)	Innbyggere, lag og foreninger, fritidsbeboere
Kino	Alle
Fritidsklubb	Barn og unge (5 kl. - 18 år)
Bibliotek	Alle

Utviklingstrekk, prioritering

Det legges ikke opp til aktivitetsøkning i 2020, men følgende områder må ha ekstra fokus:

- Kulturminneplan. Arbeidet med kulturminneplan stoppet opp da prosjektmedarbeider sluttet ved årsskiftet 2018/2019. Arbeidet startet opp igjen høsten 2019, og planen beregnes ferdigstilt i løpet av 2020. Til arbeidet med kulturminneplanen har kommunen fått tilsagn om tilskudd på kr 200.000, hvorav kr 100.000 er utbetalt. Resten kommer når planen er ferdig. I tillegg er bevilget tilskudd på kr 100.000 fra kraftfondet utbetalt. Det er ansatt prosjektmedarbeider på timebasis fra september 2019.
- Prosjekt Krokhaug aktivitetsområde. Det er bevilget spillemidler på kr 200 000,- til prosjektet. Kommunens egenandel er tilsvarende. Prosjektet startet i 2019 og antas ferdigstilt i 2020.
- Hjemmeside. Siden er hele tiden i utvikling og krever sterkt fokus. Det er aktuelt å starte med fullpublisering av dokumenter på postlista i 2020.
- Informasjon. Intensjon er å nå så mange som mulig. Vår hovedkanal er hjemmesiden samt infoskriv ved behov. For å nå ut til flere kan det være aktuelt å ta i bruk infoskjermer på steder mange ferdes (for eksempel butikker). Dette som en videreføring av Prosjekt Digihjelpen, et prosjekt der biblioteket samarbeider med blant annet frivilligsentralen i bygda. I den forbindelse er det tatt i bruk 3 informasjonsskjermer (på biblioteket, legekontoet og frivilligsentralen) med dagsaktuell informasjon. Det er mulig å ta i bruk flere skjermer i samme systemet uten at det medfører store kostnader.
- Arkiv. Vi må fortsatt ha stort fokus på arkivarbeidet. Arkivplanen er et levende dokument og krever jevnlig oppdateringer. I tillegg er det et kontinuerlig arbeid med opplæring og felles forståelse for arkivarbeidet.
- FARTT-samarbeidet. Det vil etter all sannsynlighet komme en endring/omorganisering i løpet av 2020. Budsjettet er lagt etter dagens organisering.
- BUA (utlån av utstyr til sport og fritid). Her er det kun lagt inn årsabonnement.
- Stipend til unge utøvere, 15-20 år, innen idrett og kultur (ksak 26/19) er lagt inn med kr 20.000-

10 Lønn og sosiale utgifter

Tabell: Ansatte/bemanning

	2018	2019	2020
Servicekontoret	4,0	4,2	4,2
IKT	1,0	1,0	1,0
Kulturkontoret	1,0	1,0	1,0
Kino	0,22	0,22	0,21
Fritidsklubb	0,22	0,22	0,19
Bibliotek	1,05	1,05	1,0
Totalt service og kultur	7,49	7,69	7,60

Antall stillingshjemler på servicekontoret er uendret, men lønnsutgiftene stiger, noe som skyldes rekruttering av annen kompetanse og ansiennitet enn tidligere. Stillingshjemmel på 0,05 på biblioteket er inndratt som følge av at ansatt har sluttet. Det anses ikke hensiktsmessig å lyse ut en såpass liten stilling, så oppgaven legges til servicekontoret. Innen kultur er prosjektmedarbeider hyret inn på timebasis for å slutføre kulturminneplanen, det er meget sannsynlig at dette engasjementet fortsetter inn i 2020. Stillingen er midlertidig og lønnes ved bruk av tilskudd. Den er derfor ikke lagt inn i lønnsbudsjettet.

11 Kjøp av varer og tjenester i tjenesteproduksjon

Det er behov for å øke enkelte poster innen artsgruppen, blant annet kopieringsutgifter og porto. Da kommunen tok i bruk nytt system for utsending av fakturaer i tillegg til KS Svar Ut, regnet vi med å spare porto. Dessverre har ikke dette slått til i den grad vi antok, så derfor må budsjettposten økes. For å oppnå besparelse er vi avhengige av at legekontoen tar i bruk digitale kanaler. Abonnementer er økt med kr 10.000 til programvare for utlånsautomat på biblioteket samt kr 20.000 for deltakelse i utlånsordningen BUA. Samtidig er det en besparelse på kr 40.000 på abonnement FARTT skole.

13 Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunens tjenesteproduksjon

Utgifter knyttet til deltakelse i IKT Fjellregionen IKS (FARTT) øker med kr 218.000 til kr 3.425.000. Våre utgifter i forbindelse med arkiv økes med kr 10.000. Når det gjelder deltakelse i andre samarbeid, er det mindre endringer.

14 Overføringsutgifter til stat, fylke, kommune og andre

Tilskudd til sang/musikk og idrett foreslås på samme nivå som budsjett 2019, kr 66.000. Det samme gjelder tilskudd til idrettsvaktmester som foreslås opprettholdt med kr 75.000 og tilskudd til Stiftelsen Folldal Gruver på kr 150.000. Nytt i budsjettet er at det er lagt inn kr 20.000 til stipend til unge utøvere, 15-20 år, innen idrett og kultur (ksak 26/19).

16 Salgsinntekter

Priser foreslås uendret. Inntekt for salg av tjenester til Landbrukstjenester Nord-Østerdal, kr 17.000, er tatt ut da tjenesten har opphørt.

Ansvar 420 Valg

Ansaret er tatt ut da det ikke er valg i 2020, besparelse kr 38.000.

Måltall for tjenesteproduksjonen innen rammeområdet

Mål for virksomheten i 2020

Antall utlånte bøker på biblioteket	16000
Antall brukere av junior- og fritidsklubb	Gjennomsnittstall brukere: juniorklubb: 30 ungdomsklubb: 20
Antall brukere av kino	Gjennomsnitt antall brukere: 25
Nedetid på data	0%
Utlagt postliste alle virkedager på hjemmesiden	Postliste legges ut daglig.

10. Teknisk, landbruk og utvikling.

Alle tall i 1000 kr

Budsjett	Rev budsjett	Budsjett	Regnskap
2020	2019	2019	2018
11 836	12 766	11 225	12 826

I rammen til TLU ligger følgende tjenester / ansvarsområder:

Tjeneste	Målgruppe
Kommunale bygg og eiendommer	Interne og eksterne brukere/leietakere
Kommunale veger	Alle
Vann, avløp og renovasjon	Alle abonnenter
Brann og feiing; Midt-Hedmark Brann- og Redningsvesen IKS	Ekstern tjeneste, lokalt utført for befolkningen i vår kommune.
Kommunal landbruksforvaltning	Alle som har eller planlegger å anskaffe landbrukseiendom
Miljø og utmark	Alle
Byggesak, deling, utslippstillatelser	Alle
Oppmåling	Alle
Geodata	Alle
Private reguleringsplaner, behandling	Private utbyggere
Utarbeidelse av kommunale reguleringsplaner, andre planer	Alle Forvaltningen
Eiendomsskatt	Alle som eier eiendom i kommunen

Utviklingstrekk, prioritering

10 Lønn og sosiale utgifter

Tabell: Ansatte/bemanning

	2016	2017	2018	2019	2020
Renhold	6,8	6,8	7,0	7,0	7,0
Drift / vann / avløp	5,8	5,8	6,8	6,8	6,0
Adm./saksbeh.	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
Prosjekt investering			1,0	1,0	1,0
Sum TLU	19,3	19,3	21,5	21,5	20,7

Ressursen innen vann/avløp ble styrket fra 2018, men ble senere delvis stående vakant grunnet oppsigelse. Denne holdes vakant inntil videre.

Det er igangsatt gjennomgang av kommunens renholdsplaner, herunder bemanning på de enkelte bygg. Dette ses også i sammenheng med kommende byggeprosjekter, investering i renholdsteknologi m.v. Inntil videre budsjetteres det med samme ressurs som i 2019.

11 varer og tjenester som inngår i kommunens egenproduksjon

Drifta er i hovedsak lagt opp som i 2019, men postene for energi er styrket med 200' grunnet høye strømpriser. TLU har fått styrket rammen tilsvarende

Stimuleringstilskudd til veterinærer er økt fra 100' til 200' med erfaring i økt tildeling fra staten til kommunen i 2019. Dersom det viser seg at tildelingen ikke blir på 2019-nivå, blir utbetalingen til veterinærene tilsvarende redusert.

14 overføring til stat, fylke, kommune eller andre

Vår andel til Midt-Hedmark brann- og redningsvesen er uendret for 2019. Denne dekker drift av brannvesenet, herunder ansettelsesforhold for lokale deltidsmannskaper. Kommunen holder lokaler. I Folldal er ellers brannvesen og ambulansetjeneste samlokalisert, ambulansetjenesten i leide lokaler.

16 salgsinntekter

Her ligger leieinntekter, gebyrinntekter m.v.

Det har vært en markant nedgang i etterspørselen etter utleieboliger siden høsten 2018. Dette har nok særlig sammenheng med endringer i tilflytting av flyktninger. TLU har fått styrket sin ramme med kr 260 000,- som følge av tapte leieinntekter. Det vil ellers bli lagt fram sak for kommunestyret der det vurderes om en skal legge ut enkelte boliger for salg.

Kommunen leier også ut en del kontorlokaler, både i Nyberg, Helsetun og Dalen skule. Dette er stort sett stabile og langsiktige leieavtaler. Det er imidlertid en reduksjon ift. NAV grunnet endringer i NAV stat.

Avgifter og gebyrer, foreslåtte endringer:

<i>Ansvar</i>	<i>Endring</i>	<i>Kommentar</i>
5500 - 5510 Husleie boliger	+ 1,5 %	Endres iht. KPI.
5240 Utleiesatser flerbrukshus mv	+ 1,5 %	Endret etter KPI, avrundet
6200 Vannverk – gebyr	+ 2,3 %	Avsetning til fond
6250 Avløp – gebyr	+ 6,8 %	Avsetning til fond
6270 Septikkren. – gebyr	+ 14,5 %	Avsetning til fond
6300 Feiervesen – gebyr	Følger satsene i MHBR IKS	
6700 Renovasjon – gebyr	+ 11,3 %	Ihht. varslet endring fra FIAS
Saksbehandling. gebyrer	+ 2,0 %	

Det vises til vedlegg for utfyllende kommentarer vedr. VAR-områdene og selvkostberegninger. Videre henvises det til kommunens gebyrreglement m.v. for mer utfyllende beskrivelser om gebyrene.

Måltall for tjenesteproduksjonen innen rammeområdet

Indikatorer - måltall:

Netto driftsutgifter til kommunale veger per km (kr)

	Hedmark	Gruppe 2	Folldal
2020 - måltall			37000

2019 - måltall			37000
2018	96162	90979	43290
2017	89109	84533	30065
2016	81457	81610	29903

Folldal ligger som før svært lavt på utgifter til vegvedlikehold, men vi ser klart at utgiftene og behovet øker. Dette gjelder spesielt på vintervedlikehold. Samtidig har det over tid bygd seg opp et større behov for generell opprusting. En ser at det blir svært utfordrende å holde måltallet framover på sikt.

Utgifter til driftsaktiviteter per kvadratmeter (kr)

	Hedmark	Gruppe 2	Folldal
2020			770
2019 - måltall			770
2018	620	511	770
2017	569	483	836
2016	550	488	738

Her ser vi at Folldal ligger over gjennomsnittet, samtidig som vi oppfatter at vi bruker for lite på planlagt vedlikehold. Dette kan skyldes variabler ift. hva som innrapporteres og hvordan den enkelte budsjetterer, men en kan også spørre seg om vi bruker pengene på riktig måte. For eksempel kan det over tid lønne seg å bruke mer penger på planlagt vedlikehold og dermed mindre på «brannslukking». Vi har i 2019 tatt i bruk digitale verktøy for drift- og vedlikeholdsplanlegging og energistyring, noe som en ventet gir bedre kontroll.

Energiutgifter per kvadratmeter bygg (kr)

	Hedmark	Gruppe 2	Folldal
2019 – måltall			160
2018	156	129	200
2017	135	119	260
2016	127	123	198

Alle tiltak i EPC-prosjektet er gjennomført i løpet av høsten 2018. Garantiperioden starter 01.10.18. Foreløpige registreringer viser at det ligger an til besparelser som forventet. Det presiseres at tallene for vår del også omhandler bygningssmasse som ikke omfattes av EPC-prosjektet.

Andel utleid areal, boliger og næringslokaler

	Utleieboliger (25 leil.)	Alders - /omsorgsboliger (49 leil.)	Kontorlokaler* (1245 m2)
2019, pr nov.	70 %	90 %	80 %
2018	93 %	92 %	80 %
2016	95 %	90 %	80 %
2015	95 %	85 %	80 %

* Omfatter Nyberg, Helsetun og Dalen skule. Verket skole er *ikke* tatt med her. Som det framgår av tabellen er det en markant nedgang i utleie av boliger siste året.

11. Interkommunale ordninger

Folldal kommune deltar i flere interkommunale ordninger. Dels er dette snakk om felles nettverk i regionen, dels er det deltagelse i interkommunale selskaper (IKS eller AS) og vertskommunesamarbeid etter KommuneLOvens § 28b.

Generelt er målet med samarbeid om tjenesteproduksjon i hovedtrekk bedre ressursutnyttelse og/eller bedre kvalitet på tjenestene. Samarbeidsløsninger kan også velges for å løse rekrutteringsrelaterte problemer og for å drive positiv kommune- og regionutvikling.

Ordning/enhet	2019	2020	Utvikling	Prosent
Rådmannen				
Regionrådet	79000	110000	31000	28,18
Revisjon Fjell IKS	265000	285000	20000	7,02
Kontrollutvalg Fjell IKS*	159000	169000	10000	5,92
Regnskapskontrollen	140000	58000	-82000	-141,38
Barnevern inkl tiltak i og utenfor hjemmet	2424000	2619000	195000	7,45
TATO skolesamarbeid	413000	399000	-14000	-3,51
NAV		924000		
Krisesenter	119000	119000	0	0,00
Overgrepsmottak			0	
Meskano	80000	80000	0	0,00
Norskopplæring for voksne innvandrere	622000	275000	-347000	-126,18
HRO				
Legevaktsformidling	297000	323000	26000	8,05
Legevakt	513000	573000	60000	10,47
Jordmortjeneste	72000	72000	0	0,00
Psykolog	205000	297000	92000	30,98
TLU				
FIAS	2424000	2608000	184000	7,06
Geodata/NØGIS	450000	400000	-50000	-12,50
Midt Hedmark brann- og redningsvesen	1617857	1696000	78143	4,61
Service og kultur				
Abakus AS	260000	260000	0	0,00
FARTT	3207000	3425000	218000	6,36
IKA Opplandene	50000	60000	10000	16,67
Teater i Fjellregionen	12000	12000	0	0,00
Anno museum, Nord-Østerdal	39000	39000	0	0,00
Skole				
PP tjeneste inkl. logoped	739000	766000	27000	3,52
	14186857	15569000	458143	8,88

12. Driftsstøtte fra kommunen

Flere institusjoner, lag og foreninger søker om driftsstøtte fra kommunen. Vedlagt en oversikt over disse med tildeling for 2019 og foreslått tildeling for 2020 fremkommer.

Tilskudd	2019	Forslag 2020	Merknad
Tilskudd løypekjøring	60000	60 000	Folldal Turlag, jfr. tidligere inngått avtale
Turist informasjon	55 000	55 000	Driftes i dag av Stiftelsen Folldal Gruver.
Frivilligsentralen	540 000	587 000	Statlige midler er tilført kommunens ramme.
Folldal Vekst	350 000	200 000	Reisekostnader næringssjef er tatt ut
Stiftelsen Folldal Gruver – til formidling	150 000	150 000	
Driftstilskudd veterinærer	135 000	200 000	Se tekst over
Idrettsvaktmester	75 000	75 000	(Folldal IF)
Til lag og foreninger Idrett Musikk Andre	66 000	66 000	
Priser og stipender	5000	25000	

Fra 4H leir sommer 2018.

13. Investeringer

Investering (påkostning) skiller seg fra vedlikehold ved at utgifter til påkostning er av investeringsmessig karakter. I merknadene til regnskapsforskriften § 7 presiserer Kommunal -og Regionaldepartementet at løpende vedlikeholdsutgifter skal utgiftsføres i driftsregnskapet, mens påkostninger skal utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres i balansen. Det er grunn til å påpeke at avgrensingen mellom vedlikehold og påkostning kun vedrører varige driftsmidler.

Kommunal regnskapsstandard (KRS) 4 – Foreløpig standard (F) – Avgrensing mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet angir hvilke kriterier som må oppfylles for at en utgift kan klassifiseres som investeringsutgift, herunder skillet mellom vedlikehold og påkostning. Skillet mellom påkostning og vedlikehold bygger på definisjonene av vedlikeholdskostnader og utviklingskostnader i Norsk Standard (NS 3454) Livssyklus-kostnader for byggverk. Utgifter som ikke kan klassifiseres som påkostning (investeringsutgift) etter denne standarden, skal klassifiseres som påkostning (investeringsutgift) etter denne standarden, skal klassifiseres som vedlikehold (driftsutgift). Praktiseringen av skillet mellom påkostning og vedlikehold, vil til en viss utstrekning måtte baseres på faglig skjønn i det enkelte tilfellet. Dette skjønnnet må utøves innenfor de rammer av lov, forskrift og denne standarden.

Kravet til at en anskaffelse kan defineres som en investering er at det har en verdi over kr 100 000,- og en økonomisk levetid på mer enn tre år.

Med administrasjonens forslag til prioriteringer. Tallene er eks. mva.

Investeringsbehov 2020 - 2023		2020	2021	2022	2023	Utenfor perioden
Ansvar	Tiltak					
	Egenkapitalinnskudd KLP	539 000	539 000	539 000	539 000	
	Kirkeformål	(395 000)				
5000 Nyberg						
5010 Helsetun	Tak		300 000			
5210 Folldal Barnehage	Belysning parkeringsplass/bussholdeplass + utstyr	150 000				
5240 Folldal Flerbrukshus	Renovering svømmehall og garderober, prosjektering	100 000				
	Renovering svømmehall og garderober, bygging		11 800 000			
	Spillemidler		(4 000 000)			
5400 FBSS	Ombygging/tilbygg FBSS, prosjektering	300 000				
	Ombygging/tilbygg FBSS, bygging		45 000 000	43 000 000		
	Husbanken, tilskudd		(22 000 000)	(21 000 000)		
	Nettbrett og mob.tif			200 000		
	Senger / tekniske hjelpemidler	250 000				
5510 Pensjonistboliger	Garasjebygg / carport		400 000			
6200 Vannverk	Sanering ledningsnett/kummer	550 000	550 000	550 000	550 000	
	Overtaking privat vannverk	5 100 000				
	Anleggsbidrag	(2 500 000)				
6250 Kloakker	Forlengelse avløpsledning Krokhaug		3 000 000			
	Sanering ledningsnett/kummer	550 000	550 000	550 000	550 000	
6500 Komm. veger	Utbedring av bru, Hovdagrenda	1 000 000				
		5 644 000	36 139 000	23 839 000		-
Bygningsmasse / inventar / utstyr		800 000	31 500 000	22 200 000		-
Kirkeformål		(395 000)	-			-
Vann- og avløpstjenester		3 700 000	4 100 000	1 100 000		-
Kommunale veger		1 000 000	-			-
Grunnlagsinvesteringer/nyanlegg/maskinforvaltning		-	-			-
Annet		539 000	539 000	539 000		-
		5 644 000	36 139 000	23 839 000		-
Totalt i perioden						
Utenfor perioden						

14. Investeringer, kommentarer til tiltakene

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av investeringstiltak som ønskes gjennomført i 2020.

Talldelen foran viser tiltak fordelt på de 4 årene i økonomiplanperioden. Dette fordi investeringer ofte går over flere år og det da er behov for å se sammenhengen videre. Prioritering i økonomiplanperioden står i henhold til hva som haster mest og hva som er realistisk å få gjennomført av ressursmessige årsaker ellers. Lønnsmidler for prosjektleder investering fordeles på aktuelle prosjekt.

Tiltak	Beløp	Kommentarer
KLP Egenkapitalinnskudd	539 000	Finansieres ved overføring fra driftsbudsjettet
Kirkeformål Enova-tilskudd	-395 000	Refusjon etter investeringer i 2019
5210 Folldal Barnehage Belysning parkeringsplass / bussholdeplass + utstyr	150 000	

		Ved etablering av ny parkeringsplass ble det gjort klart for oppsetting av lyspunkter, men disse ble ikke satt opp grunnet økonomi. Omfatter 5 pkt lysmaster/armaturer. I posten inngår også anskaffelse av låsbare garderobeskap som barnehagen mangler
5240 Folldal Flerbrukshus: Renovering svømmehall og garderober, prosjektering	100 000	I henhold til forprosjektrapport framlagt i egen sak. Selve byggeprosjektet kommer i 2021, evt. med oppstart i 2020
5400 FBSS: Ombygging / tilbygg, prosjektering	300 000	I henhold til skisser og kostnadskalkyler lagt fram i egen sak. Byggeprosjektet kommer i 2021-22.
Senger / tekniske hjelpemidler	250 000	Anskaffelse av senger, nattbord, prekestol og O2 konsentrator. Følger med i nytt/rehabilitert bygg
6200 Vannverk: Sanering ledningsnett/kummer	550 000	Omfatter årlig fornyelse av ledningsnett og kummer, i henhold til saneringsplan
Overtagelse av privat vannverk	5 100 000 (2 600 000)	I henhold til vedtak i Ksak 23/19. Overtagelse av Dalholen Hytteområde sitt vannverk. Anleggsbidrag fra hytteeiere og utbyggingsselskap skissert til 2,6 mnok
6250 Kloakker: Sanering ledningsnett/kummer	550 000	Omfatter årlig fornyelse av ledningsnett og kummer, i henhold til saneringsplan. Overvannsnett kommer også inn her
6500 Kommunale veger: Utbedring av bru over Folla, Hovdagrenda	1 000 000	Rapporter viser div. skader på brua, bl.a. på ene landkaret. Omfatter reparasjon av landkar og hjulavvisere, utskifting av brulager og utbedring/forlenging av rekkverk